

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.

Redactor: L. Ghergariu.

Actualități.

Paștele.

Sărbătoarea învierii Domnului. Ziua, în care sărbătorim punerea temeliei credinței noastre creștine. Cea mai măreață și mai frumoasă sărbătoare.

Am în fața mea imaginea sărbătorii învierii, așa cum o descrie poetul nostru Gh. Coșbuc. Văd poporul mergând spre umila bisericuță din deal, tăcut și plin de nădejde în suflet. Aud clopotele, toaca, imnul biruinței creștine: Hristos a înviat! Sună văzduhul întreg de acest imn, e plin universul de bucurie. E bucuria biruinței creștine.

Nu văd însă în mijlocul poporului pe dascălul satului.

Nu e deplină sărbătoarea în cele mai multe locuri. Și este Paștile:

„Să ne apropiem cei purtători de lumină la Hristos, cel ce a ieșit din mormânt ca un mire și să prăznuim împreună cu cetele cele iubitoare de praznice, Paștile lui Dumnezeu cele mântuitoare.“

*

Sărbătoarea învierii are o mare importanță în pedagogie. Nu direct, ca un principiu pedagogic, ci îndirect, ca principiu de credință și prin urmare ca o temelie a moralei.

Școala noastră, care tinde din ce în ce mai mult spre instrucție, abandonând sau lăsând pe al doilea plan edu-

cașia, apucă pe cale greșită. Pentru că adevăratu cultură și în consecință adevăratul progres stă în nobilitarea sufletului. Cu cât oamenii vor fi mai buni și mai morali, cu atât bunăstarea lor materială va fi mai asigurată.

Pentru moment afirmația această s'ar părea gratuită și exagerată. Judecată însă mai cu temei, ea va trebui să fie aprobată de oricine.

Sărbătoarea învierii este temeiul credinței creștine, temeiul pe care s'a clădit întreg creștinismul și prin urmare e și temeiul moralei creștine.

Ori temeiul educației școlare trebuie să fie morala creștină. De aceea ziua sărbătoririi învierii trebuie să ne dea de gândit și în ce privește refacerea școalei noastre.

Prin înviere, deci prin credință, s'a făcut lumină'n întunec :

„Cât e de sfântă cu adevărat și mult prăznuită acestu mântuitoare și luminată noapte, mai nainte vestitoare fiind a zilei celei de lumină purtătoare . . .“

*

Învățătorul ca educator al masselor trebuie să poarte grije și de sufletul acestor masse. Și aceasta pază trebuie să o facă nu numai prin vorbă, ci și prin exemplu. Exemplul bun face mai mult decât vorbele, ori cât de frumoase ar fi ele.

Principala grije a oricărui intelectual dela sate și în special a învățătorului trebuie să fie facerea mai bună a poporului. Dar aceasta nu se poate face fără întărirea credinței. De aceea învățătorul trebuie să cultive el însuși aceasta credință. Zdruncinarea ei ar însemna zdrobirea temeliiilor pe cari e zidită morala.

Dacă vom lăsa să se nimiciască din sufletul poporului credința, oare ce vom pune în locul ei?

E ziua învierii, ziua în care s'a pus fundamentul credinței creștine. Să tragem învățăturile, cari ne privesc din aceasta sărbătoare.

„Aceasta numită și sfântă zi . . . Impărăteasă și doamnă, praznicelor praznic și sărbătoare este sărbătorilor, întru care bine cuvântăm pe Hristos întru toți vecii“.

*

E Paștele. Intreagă lumea creștină cântă azi imn de bucurie. Cine nu poate să cânte acest imn, să nu stea în mijlocul nostru, pentru-că acela nu e dintre noi.

Hristos a înviat!

L. Ghergariu.

Un apel... și o datorie...

Nu de mult s'a lansat în gazetele locale apelul Societății culturale »Sălăgeana« a studenților universitari Sălăgeni. Apelul a fost adresat tuturor românilor din județul Sălaj și de aiurea, pentru a contribui la mărirea fondului destinat ridicării unui bust lui Simeon Bărnuțiu în orașul Șimleul Silvaniei. Au urmat după el articole cari l-au comentat, îndemnând suflarea românească să-și dea obolul lor de contribuție. Nu știu cari sunt impresiile culese în urma acestora de către cititorii gazetelor respective și nu știu căror fapte se datorește întârzierea contribuțiilor, știu însă altceva: tinerii studenți Sălăgeni ai Universității din Cluj sunt hotărâți a duce cu ori-ce sacrificii la îndeplinire acțiunea începută.

Cunosc greutatea financiare și nevoile multiple ale tuturor claselor sociale și înțeleg neajunsurile de cari se lovesc mulți, nu vreau însă să înțeleg nimic, atunci când este vorba de o măreață operă națională, care va fi mândria noastră a tuturor, să nu-și deschidă punga, fiecare român de bine și din mult puținul ce-l are, să dea pentru bustul lui Simeon Bărnuțiu. Studenții Sălăgeni și-au făcut o sfântă datorie de-a vedea eter-

nizată memoria tribunului dela 1848 și de zece ani au luptat din răputeri, utilizând toate mijloacele, pentru a agonisi ceva pentru crearea fondului. Astăzi este datoria celorlalți să întregească și mărească acest fond. Și fiindcă nu mai merge cu vorbe cari impresionează uneori și cari repede își pierd efectul, eu voi căuta prin următoarele a pipăi realitatea lucrurilor.

N'am mai voit să ne complacem în lumea abstracțiunilor și a vorbelor frumoase. Ne-am hotărât definitiv să intrăm în domeniul realităților. De aceea Societatea noastră a și încheiat contractul pentru confecționarea bustului cu renumitul sculptor dl. Romul Ladea, profesor de sculptură la școala de Arte frumoase din Cluj și premiat al Salonului Oficial din București. Și fiindcă Societatea noastră nu este o persoană juridică întregistrată la Tribunal, ne-am luat câțiva studenți angajamentul de-a satisface toate obligațiunile stipulate în contract, bazați fiind bineînțeles, în mare parte pe sprijinul și concursul colectivității româneșii. Am fixat ziua desvălirii bustului pentru 28 Maiu 1930. Desvălirea se va face în cadrele unor mari serbări naționale și populare, imprimate de un select program artistico-literar și la cari serbări vor participa marcante personalități.

În fața acestor hotărâri noi nu vrem să batem în retragere. Vom merge înainte. Am început hora, cum se va termina vom vedea. Menționăm însă că dacă vom fi ajutorați vom isbuti. Totalul sumei adunate pentru bust să cunoaște dintr'un articol precedent publicat de către dl. Drd. Cornel Deac președintele Societății. Fondul dacă nu se mărește nu ajunge nici pentru confecționarea bustului. Nu vorbesc de cheltuelile ce se vor ivi cu transportarea bustului din ghips dela Cluj la București pentru a fi turnat în

bronz, iar dela București la Șimleul Silvaniei unde va trebui instalat. Cheltuelile sunt mari, banii puțini, și îngrijorarea unora crește.

Din cele spuse reesă clar că situația noastră nu este dintre cele mai favorabile. Câțiva studenți ne-am luat angajamente pe cari dorim din suflet să le îndeplinim. Suntem împedecați de indiferența intelectualilor Sălăgeni?. Nu admit aceasta pentru nimic în lume. Străduințele și năzuințele noastre tinerești nu pot fi oprite în avântul lor de aceia cărora le suntem dragi. Noi n'am dubitat nici odată sentimentele lor generoase, cari s'au manifestat de nenumărate ori. De aceea speranța noastră nu s'a stins încă. În întunecimea sufletelor noastre mai străbate o rază de lumină care ne întărește credința în sentimentele bunilor români. Desperarea unora dintre noi că întârzie totuși contribuția lor, eu o justific prin faptul că, așa-i românul cu greu pornește la drum, însă odată pornit...

Aceasta este situația noastră pe care o destăinuim tuturor. Fac un ultim apel către toată suflarea românească a județului Sălaj și-i rog călduros în numele unui mănunchiu de tineri universitari ca fiecare să-și facă o elementară datorie față de acțiunea frumoasă ce a luat ființă. Mă adresez acelor apostoli ai neamului nostru cari în vremurile de restriște au ținut trează conștiința națională pe plaiurile mândre ale județului nostru și cari au luptat și s'au jertfit pentru tot ce este românesc, mă adresez Dilor preoți și învățători, luminătorii de veacuri și-i rog ferbinte să îmbrățișeze acțiunea noastră cu toată căldura. Aș face o propunere dacă aș fi în asentimentul tuturor. Cu ocazia Sfintelor sărbători ale Invierii Domnului să talmăcească, fie în biserică, fie în școală, gândul și fapta noastră, îndemnând și țaranul român să

dea cât de puțin din avutul lui pentru bustul lui Bărnăuțiu. O listă de subscripție deschisă pentru Sărbătorile Paștelor în fiecare comună a județului nostru, cred că ar aduce un aport considerabil.

Atât am voit să spunem, pentru a ne cunoaște situația lumea. — Nu ne îndoim de sentimentele nimănui. Timpul este scurt, greutățile mari, lupta noastră devine deci aprigă. Vom învinge? Este întrebarea care flutură pe buzele tuturor. Sperăm . . . Dacă contingentele noi vor sosi la timp suntem siguri de victorie. Deocamdată atât. Trăim cu speranța. Apelul sincer și curat al studenților universitari sălăgeni s'a lansat . . . datoria fiecărui român . . . se impune.

Drd. George Culic

Vice pres. Soc. culturale Sălăgeana.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cea mai înaltă unitate în domeniul intelectualului și al moralei este ideea despre Dumnezeu.

FRIEDRICH VON HELLWALD.—

Tăria de suflet fără mărime de suflet caracterizează naturile rele.

WERBER.

A iubi patria nu însemnează a râvni la slujbe și la lux, ci a întrebuința averea și inteligența în întreprinderi ce îi aduc folos; a promova adevăratul progres care consistă în activitate, în energie, în virtuțile tuturor; a propovădui doctrinele bune și bunele exemple, ceea ce constituie un mult mai real serviciu, decât când faci pe oposantul sau pe guvernamentalul.

CESARE CANTU.

Preocupări

Congresul corp. didactic din 23 Martie la Zălau.

În urma deciziei »Asociației generale a înv. din România« de a ține congrese în sensul votării de moțiuni cât mai energice și cuprinzătoare a tuturor doleanțelor învățătoarești, a avut loc în Zălau în ziua de 23 Martie c. marea adunare a corp. didactic primar din județ, sub presidenția neobositului dascăl Simion Oros.

La apelul adresat pentru participare, au răspuns un număr de peste 200 membri, ce într'o atitudine fermă de revărsat durerile în intima adunare, se formară grupuri grupuri înainte de deschidere, toți comentând nedreptatea prelungită, sub presiunea căreia se necesitau aceste întâlniri.

Sos.ște și ora 9½, când se face deschiderea congresului în sala șc. primare, fiind asistenți pe lângă membrii corpului didactic primar și Dnii: I. Mango șef revizor pensionar, D. Maior profesor, D. Mărgineanu rev. șef.

Ședința s'a deschis prin elogioase fraze la adresa solidarității de prezență în congres a membrilor, după care se intră în ordine de zi cu următorul program:

»Intrarea în legalitate față de membrii corp. didactic în chestia coeficientului ca gradație pe anul financiar 1930 conferință ținută de Ioan Clejă — Carăi, care într'o atmosferă încordată își expune subiectul în mod documentat, reliefând: împiedicarea aplicării din 1927 până astăzi a legii de armonizare; în calcularea coeficientului — în noile sporuri acordate — și la gradații conform legii; insuficiența de solidaritate spre a se revendica în întregime ceiace politica prin lupte intestinale în care a ținut țara, a întârziat recom-

pensarea corp. didactic, făcând apel apoi la o cât mai solidară acțiune, spre recâștigarea remunerației corespunzătoare, cu care să se întrețină prestigiul dascălului.

Conferențiarul a fost viu aplaudat, în urma muncii depuse spre oglindirea situației în care este pus corp. didactic.

Iau cuvânt la acest subiect urmă'orii.

Gh. Iancu — Carei, se relevă desconsiderările corp. conducător în viața de stat. Luiza Gramma — Carei, evidențiind derizoriul ajutor de familie și copii, fiind o imposibilitate creșterea de copii model în familia de învățator.

V. Iluțiu, Ciocmani, motivând întârzierea câștigării drepturilor prin însolidaritate.

Moțiunea prezentată de conferențiar se votează în unanimitate, trecându-se la punctul II Restituirea imediată a reținerilor forțate făcute de stat asupra salariilor în 1928 și 1929, subiect încredințat lui I. Știrbu, Buciumi, ce arată în date precise restanțele fiecăruia, prezentând moțiunea ca statul să recunoască de datorie contractată către corp. didactic toate reținerile din neaplicarea legii, ceia ce se votează de întreaga adunare.

III. »Ridicarea până la minimul de existență ome-nească a salariului inițial al învățătorilor«, subiect pregătit de d. Valeanu-Vezendiu, D-sa într'o entuziastă expunere, arată rolul idealistului învățator atât în școală cât și în timpul războiului de revindicare etnică și geografică, reliefând în cele din urmă starea mizeră în care a fost aruncat din motivele excesivei sale modestii și a abuzurilor săvâșite de politică atât în pregătirea sa intelectuală, cât și în viața de școală.

Propune o serie de îmbunătățiri ce ar trebui înfierate în apropiata modificare a legii, după care se votează de întreaga adunare moțiunea formulată.

Ridică cuvânt la acest subiect: V. Iluțiu, solici-tând ajutorul tuturor membrilor pentru o acțiune de cât mai grabnică reparare a acestei nedreptăți; V. Vla-

sie . . . și Sabău, cerând respectarea muncii idealiste a dascălului.

Gh. Iancu, arătând că e imposibilă rezistența în fața greutăților de către tânărul învățător, forțat a-și împărți energia în trei direcții: pentru școală, familie și viață, în fața cărora stă cu un salariu încorăspunzător. Pentru aceea astăzi s'a adunat în congres, unde și exprimă instinctul de conservare a corpului educativ, cât și a educației implicit.

Urmează în cazul unei noi amănări, chemarea congresului extraordinar,« temă prezentată într'o moțiune cuprinzătoare a svârcolirilor dascălești ajunse la culme, de către d. Popescu . . .

După azeziunile unanime exprimate față de toate moțiunile prezentate, să delege trei membri pentru eventualul congres extraordinar în persoanele« d. Iluțiu din partea tinerilor, I. Cleja celor mijlocii și un altul din partea celor bătrâni.

Ca încheiere ridică cuvânt d. Ilea, Jibou, arătând într'o profundă analiză pe dascalul român ca factor social, accentuând mizeriile cu care a luptat ducând la un triumf definitiv glasul îndurerat al unei națiuni cu nobile aspirațiuni, ce și a ridicat stindarde libertății cu și prin sufletele neobositului învățător.

Congresul se încheie într'o atmosferă de adâncă solidaritate, față de toate doleanțele exprimate, aprobând ideia — în principiu — sugerată de d. Capraru a reprezentanței în parlament, fapt realizabil prin acțiunea de politică școlară idealistă impusă de exigențele sociale și educative.

Gh. Iancu.

Pleacă bătrânii.

În numărul festiv al „Școlii Noastre“ închinat unei uriașe și rodnice activități în ogorul școlii sălăjene: d-lui I. Mango – a apărut și un articol cu titlul de mai sus.

«Pleacă bătrânii... caii de povară; bocănesc pe asfaltul dur și se opintesc sub povara camioanelor și sub loviturile nemiloase de biciu... Cine le citește dure ea și tristețea, ascunse în ochii lor blânzi și plini de lacrimi?»

E o poezie dureroasă! Sufletul înțelegător, atât de ciudat, de gingaș și oarecum sbuciumat al «celui atât de bine pregătit în ale pedagogiei» și atât de cunoscător al celor mai adânci cute sufletești; d. Nistor se strecoară, sugestiv, în suflete, nostalgia, durerea unei tragedii sufletești. Câtă finețe și înțelegere a suferinței omenești, ne spune aceasta simplă asemănare!

Câtă resemnare și iertare a păcatelor de aproape-lui, ghicim în ochii plânși ai cailor de povară și ce tragedie în sufletele celor ce se duc, după ce se identificase cu menirea lor!...

Pleacă bătrânii și caii de povară se opintesc să urnească grelele camionete și să-și mulțumească stăpânul...

Iar omul de pe capră stă, deapururi, cu biciul, gata să lovească, dârz și ne'nduplecat...

E soartea necruțătoare și fatală!

Tragedia aceasta e actuală și durerea ei ne pătrunde adânc în suflete. Dacă ar înțelege-o toți, n'ar exista...

Dar cel cu biciul se crede la înălțimea chemării lui, când lovește mai fără cruțare. Cine se înterează de efectul catastrofal al acestor loviuri?

Bătrânii se duc, iar truda și răspunderea rămâne: *tineri, să fim la înălțime!...*

Va veni timpul când vom pleca și noi, bătrâni, dar nu cumva, urmașii, să fie îndreptățiți a zice: Pleacă bătrânii... „oameni de povară“ ...

Villy.

Scopul scuză mijloacele.

În lumea individuală, precum și, mai ales, în cea colectivă, imensitatea faptelor, dela cele mai neînsemnate afaceri și până la uriașele întreprinderi, sunt traducerea faptică a anumitor tendințe, sunt realizarea planurilor de diverse forme, cari -- în vederea multiplilor scopuri -- frământă sufletele, de la leagăn, până la mormânt...

Scopul este astrul, în razele căruia se oglindește vitalitatea individului.

A trăi în lumina unui scop, înseamnă desfășurarea intensă a vieții, spre fericirea proprie și progresul lumii.

... O nuanță nobilă a sa, este idealul de vraja căruia lumea pășește cu grăbire, pe calea strălucirii.

Contrariu firilor blazate -- individ ori nație -- cari zac pe mormanul avuțiilor realizate de premergători, sufletele distinse, în cari pâlăpie acea scântăie de idealism -- prin sacrificii enorme, aduse pe acest altar -- se înalță în ierarhia socială ori lumească, precum vulturul în salbatega-i expansiune, se urcă în sferile reci, amețitoare, ca să predominie lumea și să cuprindă misterul care-o cârmuește.

Scopul este resortul invizibil, care înlănțue forțele și le împinge spre realizarea sa; este piatra unghiulară, pe care se înalță speranțele aurii, ale sufletelor ce se sting fericite de splendoarea perspectivei ce se conturează în lumina-i străfulgerătoare.

Dar valoarea sa etică, în evoluția lumii, va persista atât, cât stâlpii pe cari se ridică, mijloacele de înfăptuire, a căror convergență o realizează, sunt de aceeași esență.

Există însă minți cu orizonturi strâmte și cadre obscure, în sfera cărora nu poate pătrunde sesizarea acestui adevăr.

Fără putință de înțelegere a organismului lumesc, de deducție a efectelor din înlanțuirea cauzelor îi vedem porniți la lucru și orbiți de lumina scopului, nu aleg coloritul ori natura faptei.

În luptă oarbă cu forța împrejurărilor, atribuind lipsa celor demne sălbătiecei acestora, ei apucă cu înfrigurare toate mijloacele cari convin scopului propus și le exploatează până la cea din urmă moleculă.

Te indignezi? — Ei îți vor răspunde cu tăria pe care le-o oferă inconștiența:

»Nu importă cum; acestea sunt accesorii; important e rezultatul — contribuție simțitoare la confortul colectivității«.

Dar... apoloogia acestei tendințe, nici când nu poate fi admisă!

O rațiune sănătoasă, ce are în prevederile sale, desfășurarea armonică a complexității evenimentelor, nu poate admite ca promotor al activității noastre, această stare de spirit.

Individul e un atom al Societății și ca atare, interesele personale, trebuie să fie subordonate celor colective. Numai când cele mărunte satisfac și contribuie prin îndeplinirea lor, la realizarea celor de rang superior se va obține o înlanțuire normală, firească a necesităților și o deslegare fericită.

Ori, individul sau comunitatea, care se sbate în sclavia tiranică a celor proprii, care alcătuește din calculele sale acest mod de a acționa, în vederea scopului, fără a-și pleca urechea la strigătele semenilor, ce-și revendică, dreptul la viață, constituie tot atâtea pericole pentru fiecare în parte și pentru toți împreună.

Concretizarea acestei afirmații, ne-o prezintă o ochire sumară a vieții și manifestăției politice, dela noi și de aiurea.

Diferitele organizații în acest sens și indivizii componenți, ce mijloace utilizează, în vederea mării efemere, după care vânează?

Ne-o spun competitorii lor, ne-o spune poporul vecinic ademenit!

Cât sunt la baza piramidei și ținta o au cucerită doar prin lacome priviri, agită norodul, lansează promisiuni utopice, pentru ca urcând în scaunul puterii, să învârtă topuzul, de teama căruia poporul incremeneste, înăbușind în vânjosu-i piept, vaietele disperate

... În dorința de predominare, utilizezi forța? — Care-i nota distinctivă de ființă superioară? Animalele — în scopul de conservare a existenței — tot astfel acționează.

... Dar aceste perversități nu se răsrâng numai asupra acelor, din mijlocul cărora au izbucnit ci se înlanțue — fățiș sau în taină — constituind cursele odioase, în mrejele cărora se dărâmă state, ale căror rădăcini păreau adânc împlântate, în sufletul poporului ce moare.

Astfel imperiul austro-ungar, s'a înălțat atât amar de veacuri pe frânturi din neamuri cu o soartă vitregă! Urmașii lui Mohamed, fanatici apostoli ai dora-nului, avântându-se peste valurile bătrânului Danubiu purtară razele Semi-Lunei până sub zidurile Vienei, răspândind fiori de groază.

În manevrele mârșave, firi alese, cări sintetizau într'însele, doza de pasiuni sălbatece, au launsat felurite stratageme, iar noroadele călăuzite de această morală detestabilă, de o geneză ce nu cunoaște nevoile ansamblului lumesc, își exercitau rolul de distrugători, în teribile tragedii.

... Dar... când expansiunea nemțească să măsură cu depărtarea imensă, care se stinge în valurile Nistrului, nu vor fi auzit acei legionari ai morții, gemetele înăbușite sub copita fugacilor, ale celor cotropiți!

Cum nu se vor fi topit inimile lor de piatră, de suspinele și lacrimile celor ce se svârcoleau în agonia morții!

Voiau mărire? Nimic mai nobil! Dar numai pe această cale se poate realiza? Numai utilizând aceste mijloace, cu dublu caracter, cari edifică distrugând?

De leșurile semenilor voiești să te ridici? Va veni vremea odată, când duhul de viață ce bântue peste morminte, va spulbera zăgazurile morții; spiritele trezite își vor scutura umerii de povoaara dărămăturilor și totul va fi nimic!

Iată deșertăciunea! Există însă o mărire, ce nu cunoaște hotare! E o veritabilă mărire, pentru care luptând, vei sluji și semenului.

Epoca lui Pericles ori August, sunt exemple eclatante!

Cu arma a cărei eficacitate nu se cunoștea; cu arma de forță creatoare a spiritelor luminate, ei au încrustat în marmura imaculată, epoce remarcabile, fără seamăn în Istoria lumii.

...Și... în loc de oprinare, aceste realizări de natură uimitoare, au dat impuls popoarelor; în negura sălbatecă, ce domina pe întinsul vecinătății, această strălucire a fost astrul călăuzitor, pe căile frumoase.

Antologia ne duce la aceleași concluzii și în lumea individuală, unde există celebritați cari, prin ascensiunea mintală ce o săvârșesc, indică semenilor cărările ce converg spre ținta fericirii.

Și ce e necesar? — Fundamentul pe care să te ajute în drum spre selecția mijloacelor demne din cele mârșave.

Însă... orbit de lumina scopului și cu inima roasă de viermele răutății, individul pășește nepăsător.

Omule ești conștiu de stagnarea pe care o cauzezi? Ridicat în culmea aspirațiilor — scopul al cărui sclav ești ridicat prin nepotisme de cine știe ce ordin, îngenunchiezi a forță, acumulată 'ntr'o viață, cu destinații nobile.

Cuprins de fiorii spaimii, pe cari ți-i provoacă nesiguranța poziției, acțiunile tale nu sunt o contribuție spre progresul lumii ci sunt uneltiri viclene, spre mușamalizarea faptelor.

Ia aminte! Triumfurile, laurii cari îți lucesc pe frunte, ospitalitatea afectuoasă a cotidianelor și elo-

giile, în a căror aureolă te înfețișează lumii sunt palate aeriene, ce se spulberă la cea dintâiu adiere; buciumul, prin care ieșiau admirațiile sgomotoase, va trâmbița cu aceeași vehemență adevărurile, ce înlănțue în mreje reproșul convețuitorilor și oprobriul posterității.

În virtutea dictonului pe care-l expui, sfidezi normele morale, izvorâte din necesitățile organismului uman?

... În fața fanaticilor adepți și apostoli ai acestui faimos dicton, plecați-vă fruntea, voi principii sănătoase;

În trufia cu care-și poartă pașii călcâiul lor țanțoș vă va strivi.

Lăsați-i dar, că'n multiplele răspântii, — noi vlăstare tinere, ne atinse de metechnele vom aține calea și prin întruparea voastră, îi vom intimidă; își vor ascunde fața în țărână iar lumina faptelor noastre, îi va îndemna pe cărările frumoase și-i va determina la săvârșirea actelor subline.

Suflul de cald idealism, în care exaltă sufletele noastre tinere, ne împinge pe drumul refacerii, ne dă impuls în activitatea reformatorică. Cu fermitatea pe care o oferă conștiința deplină, vom apuca baltagul și vom tăia adânc în gangrena care sângerează.

Haideți frați într'un ideal! Funia a ajuns la par; uraganul imoralității tot mai furtunos și mai înfiorător bântue peste câmpurile vieții; cu răcnete de fiară, omul aleargă turbat, devastează, distruge, răpește, pentru ca pe prada adunată, să se înalțe, să se urce.

Împotriva acestui vânt al răutății, se impune din imperioasă necesitate vitală, un contra vânt de primenire morală.

Dela temelie lumii să aruncăm șubriditățile și să împlântăm adâc și temeinic stâlpii granitici, pe ai căror umeri vânjoși se va înălța vigurosul trup de lume refăcută.

Din gigantul arbore, să despicăm crengile uscate, ce împedecă mlădițele tinere; să-l altoim cu cele

roditoare, de al ecăror fructe delicioase, se vor bucura succesorii.

Prin fiecare cuvânt, gest ori faptă, să arătăm vulgului căile moralității, să indicăm mijloacele demne de scopul în vederea căruia sunt utilizate; să orânduim fiecare forță în orga ismul universal.

Astfel nu vom mai avea a ne plânge de modul pustiitor, haotic, în care se comportă a'omii inconștienți... , vor deveni firi alese, nobile, ce se mistue în aspirațiuni sublime.

Mischie Trifon

VI. Școala Normală Zălau.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Domnul Dumnezeuul părinților noștri induratu s'au de lacrimile tale, popor nemângăiat, induratu s'au de durerea plângerilor tale, țeara mea? Nu ești indestul de smerită indestul de chinuită, indestul de sfâșiată? Văduvă de feciorii cei viteji, plângi fără încetare pe mormintele lor, precum plâng și jelesc femeile displetită pe sicriul mut al soților!

CÂNTAREA ROMÂNIEI.

Ideia Dumnezeuirei are pentru dezvoltarea intelectuală a omenirii o importanță tot atât de reală ca legea gravitațiunii pentru univers.

FRIEDRICH VON HELLWALD.

Religiunea este cea mai profundă poezie a sufletului.

FRIEDRICH VON HELLWALD.

Chestiuni didactice.

Scopul și importanța muzicii în școala primară.

Cântul este exprimarea sentimentelor prin tonuri. Marele muzicant Glück zice: »Muzica trebuie considerată nu numai ca o artă care desfată urechea, ci ca unul din mijloacele cele mai puternice care mișcă inimile și trezește sentimentele«.

Muzica este de fapt arta cea mai populară, cea mai veche și mai frumoasă. Dintre popoarele antice Grecii au fost primii cari au pus Muzica alături de celelalte arte. Deja la ei Muzica era un mijloc de educație. Atenienii încă ziceau că ea »conduce pe om la tot ce este bine și frumos«.

În timpurile mai noi Luther era un mare apărător al Muzicii considerând-o ca un mijloc de educație și zicea: »Muzica în sine este un mijloc de educație și disciplină, căci ea îl face pe om mai blând și mai simțitor«. Comenius încă recomandă Muzica chiar ca și obiect de învățământ în școlile de toate gradele.

Vedem că și în trecut s'au ocupat de Muzică ca de un obiect de învățământ. Dar apoi azi când cunoaștem cu toții foloasele acestui obiect.

Din punct de vedere pedagogic, cântul în școala primară are o foarte mare însemnătate. Că de ce este importantă Muzica în școala primară reese și din niște cuvinte spuse de marele Shakespeare: »Muzica ne-a fost hărăzită ca o reînprospătare a sufletului după o muncă trudită a spiritului«. Iată, e tocmai ceiace ne

»Muzica este limbajul sentimentului«.

trebuie câte după o oră de muncă intensă și atenție încordată. Adică câte un cântec, ba câte-odată împreunat chiar cu mișcări gimnastice, are de scop în școala primară, de-a recrea o oboseală intelectuală, știind cât de repede să obosesc copiii.

Chiar la'nceput am spus că, Muzica deșteaptă și desvoltă sentimentele. Da! așa este, oare nu prin cântecele patriotice și războinice se poate cultiva și deștepta cele mai puternice sentimente patriotice? Apoi sentimentul religios prin cântece religioase. Mai departe, este unul din mijloacele cele mai bune de disciplină. Aceasta se'nțelege în mai multe forme, dar eu voi expune pe unul din cele mai concrete; așa la recreație când ies sau intră copiii, e cel mai potrivit să meargă cântând un marș și astfel sunt opriți de-a face gălăgie și alte sburdălnicii.

Știm foarte bine că, copiilor le place Muzica, ceiace pot să dovedesc chiar cu un exemplu întâmplat la mine în clasă: Ne purtându-se bine copiii într'o zi, i-am pedepsit astfel că, n'am cântat nici un cântec toată ziua. Iar a doua zi când le-am spus că azi vom cânta un cântec, au început să bata din palme și să se așeze cât mai frumos în bancă. Iată dar un exemplu destul de elocvent. Vedem dar că le place Muzica mai cu seamă dacă melodia este pe placul lor și ușoară, iar textul să fie cât mai apropiat de sufletul copilului. Așa dar un cântec școlăresc elementar trebuie să fie simplu, de preferat intervale de secundă, să se evite intervale grele și mai ales succesiuni cromatice, aceasta ca melodie. Iar ca text să aibă conținut descriptiv, moral, instructiv sau scene din viața lor și alte de felul acesta. Un cântec școlar este reușit dacă le place școlariilor și mai cu seamă dacă pentru învățarea lui nu se cere mai mult decât 15—20 minute.

Din toate cele expuse până acum, deși în mod foarte restrâns, — deoarece despre aceasta s'ar putea vorbi mult de tot, — reese importanța muzicii în școala primară

Adică, nu are scopul numai de-a desvolta sentimentele copiilor și de a disciplina, ci servește și ca o recreație după o muncă încordată intelectuală. Tocmai de aceea trebuie să se nvețe măcar 8 - 10 cântece pe an într'o clasă, cu subiecte variate. Deci să ne gândim cu toții la mijlocul educativ al acestui învățământ în școala primară,

Tașnad. la 10 Nov. 1929.

A. V. Filip,
învățătoare.

Lecție practică.

Obiectul: Geometrie la cl. IV-a.

Subiectul: $\left\{ \begin{array}{l} \text{De ascultat: Triunghiul și felurile lui.} \\ \text{De predat: Baza și înăl. în orice triunghi.} \end{array} \right.$

Ascultarea: Ce-ați învățat până acuma despre triunghi? Ce se numește triunghi? Ce-ați avut de făcut? — niște triunghiuri din carton. — Le-ați făcut toți? Să le văd! Dar cari sunt triunghiurile după laturi și cari după unghiuri?

Să-mi arătați un triunghi isoscel! Arătați-mi unul echilateral! Care a fost mai greu de făcut din aceste două — echilateralul. — Din punct de vedere al unghiurilor de câte feluri sunt triunghiurile? Ce se numește triunghi obtuzunghi? Arătați-mi un triunghi obtuzunghi! Dar un triunghi dreptunghi ce se numește? Al treilea triunghi care este? Să-mi arate unul un triunghi ascuțitunghi. De ce îi zicem triunghi ascuțit unghi? Destul!

Anunțarea: Vreau să vă învăț despre baza și înălțimea la orice triunghi!

Predarea: Scoateți maculatoarele și creioanele! Să-mi desenați repede un triunghi scalen care să aibă o latură orizontală. Luați și un triunghi tot scalen din — carton! Rupeți o foaie de hârtie. — Propunătorul îndoeste o foaie de hârtie în două și pe urmă o îndoeste încă odată în două, formând un unghi drept. — Ce-am făcut eu? — un unghi

drept. — Face și propunătorul triunghiul scalen pe tablă luând ca bază latura orizontală, iar elevii în acelaș timp îl fac pe maculatoare.

Care este unghiul din fața bazei? Acel unghi se numește vârf. Acuma din vârf pot să duc înălțimea pe bază! — Propunătorul pune unghiul drept pe bază și merge cu el până în dreptul vârfului și de acolo duce înălțimea pe bază. Aceasta este înălțimea! Ce fel de linie este aceasta înălțime (perpendiculară). Să schimbăm baza triunghiului acum!

Care este vârful și baza triunghiului?

Înălțimea de unde pornește spre bază?

Uite cum duc eu înălțimea! — Propunătorul prelungeste baza în sus și din vârful triunghiului cu ajutorul unghiului drept duce înălțimea. Cine știe să-mi judece mie acum? Faceți și voi!

Înălțimea știu care este, dar baza care este?

Să schimbăm iar baza.

Unde este vârful? De aici trebuie să duc înălțimea! Ați văzut cum am dus-o? Așa! Care latură e baza la triunghi? etc.

Asocierea: Ia uitaji-vă toți la tablă! De unde am dus noi înălțimea la bază? Cum trebuie să fie înălțimea față de bază? (perpendiculară pe bază). Ca să fie înălțimea perpendiculară pe bază, cu ce trebuie s'o ducem noi? (cu un unghi drept).

Dar totdeauna cade înălțimea înăuntru triunghiului?

Atunci când nu cade înăuntru ce facem cu baza?

Se poate schimba baza triunghiului?

Generalizarea: Ei, să știți voi, că ori care va fi baza triunghiului, înălțimea cade întotdeauna perpendicular pe bază, iar în caz că înălțimea va cădea din vârful triunghiului în afară de triunghi atunci prelungim baza.

Aplicarea: Pentru rândul viitor să-mi desenați 3 triunghiuri isoscele, 3 triunghiuri echilaterale, 3 triunghiuri scalene și să schimbați înălțimea și baza.

Gârceiu, 18 Martie 1930.

Lazăr Cosma,

inv. dir.

Sălajul.

Doi veterani.

Școala primară sălăgeană va încheia bilanțul său din acest an, cu cei doi mari luptători ai ei, care oboșiți de muncă, se retrag ceva deoparte, privind întocmai ca veteranii unui victorios războiu, cum se îngrijesc cei ce vin, de câștigul pentru care ei au muncit o viață întreagă. Aceștia sunt: Domnul Ioan Mango și Domnul Emil Pocola.

Domnul I. Mango, ca un om ce a știut să se impună, atât prin tactul său, cât și prin vasta-i pricepere a problemelor școlare, pe care le cunoștea și stăpâna ca un suveran al timpului actual, este revizorul șef al județului.

Cu vorba așezată ca și cu faptele a știut să-și atragă stima și respectul inferiorilor; iar dela supărieri, din prima sa activitate, cucerise încrederea.

În tot timpul a fost în fruntea mișcării învățătorimei județului și a cumpănit dreptatea cu cea mai mare exactitate, dând ce-i al omului, oricărui și în tot timpul. N'a fost omul poftelor și al dorințelor. Ci, în fața sa, dela prima cunoștință, oricine căpăta adevărata apreciere, deaceea, la oficiul său nu au fost protejați și asupriți, fapt ce caracterizează pe oamenii mari.

Ca revizor școlar a fost la datorie. A organizat revizoratul Zălau și a împodobit județul cu elemente destoinice și pline de entuziasm. Iar cât privește activitatea extra-școlară a căutat să se rezolve problemele actuale, economico-sociale.

Politica nu l-a prins în mrejele ei.

Cu scrisul și cu vorba în totdeauna ajuta pe cei ce vedea că au lipsă. Cu câtă dragoste îmi aduc aminte de vorbele de acum 1 Decembrie 4 ani, cu care m'a trimis în acest post! Și cele ce s'au prins au și rămas, căci veneau dela un om ce a iubit pe învățători.

Cât privește revista, al cărei «director» este, a căutat s'o înalțe, făcând-o cu un renuma frumos în țară — Acuma re-

tras din activitatea școlară, suntem convinși că nu ne va părăsi rândurile pe alte tărâmurî — Omul școalei de ieri, va deveni al scrisului de mâine, ca acei pe care i-a pus în jurul său, să-i poată sfătui în totdeauna.

Domnul Emil Pocola, sub-revizor școlar, plin de entuziasm, a fost un mare sprijinitor a tot ce-i românesc. În inspecțiile făcute implica prin cuvânt și sfat, ca să se deoalte conștiința națională. Iubirea de neam îl caracterizează mai mult ca pe oricare. Pentru o mică afirmare e interesul cu care sprijinea cultura națională în comunele maghiarizate. Imi reamintesc cu cea mai mare admirare cum a venit odată în Lunea Paștilor, la prima serbare românească din această comună și deci și primul teatru făcut aici, prin ploaie, numai ca să încurageze prin prezenta sa o astfel de pornire românească. Este un Român în adevăratul înțeles al cuvântului, ca și familia din care se trage!

Om al datoriei și al justei dreptăți a căutat în totdeauna să se intereseze în cele mai mici amănunte de activitatea subalternilor săi, precum și de moralul lor.

Iubea foarte mult pe cei ce-și îndeplineau cu sfințenie datoria și le lua apărarea când alții au căutat înjosirea vr'unui membru al corpului didactic.

Se poate chiar că dragostea cu care iubea pe colegi, l-a pus în fruntea asociației învățătorimei sălăgene, demnitatea pe care a purtat-o ani de zile.

Cât privește scrisul, Domnul Emil Pocola ne-a dat mai multe «broșuri» de călăuză apostolească. Iar azi, când se retrage din frontul școlar, nu credem că ne va părăsi cu peana. Ci retras în Vila de pe dealul Bocșei, va sacrifica timpul condâului, ca marile idei ce fierb în mintea sa de entuziasmat apostol să vadă lumina zilei. Și le așteptăm.

Până atunci însă, îl rugăm să privească din balconul vilei la trenul Sălajului și de va vedea ochi așintii spre drăguța-i locuință, să știe că este vr'unul din mijlocul cărora a plecat.

Și cu acești doi veterani, frontul prim al școlii sălăjene se rărește pentru câțva timp, pânăce alții animați tot de aceleaș sentimente le vor complecta.

Dea Dumnezeu să fie!

N. D. Corăciu.

La moartea profesorului Ioan Luca.

Ca o săgeată nemiloasă, care parcă intenționat a voit să sfășie inimile câtorva învățători Sălăgeni, a umplut de durere și regret sufletească acelor tineri cari au avut norocul să se adape din modestia și bunătatea aceluia care fost : **Ioan Luca**, profesor la Școala normală de învățători din Zălau.

Sunt sub groasnică impresie a celor câteva rânduri triste și negre din «Școala Noastră» cari vestesc moartea mult regretatului. Oricum ne-am sforțat nu vom putea reda complexul ei, lărgimea bunătății sale sufletești. Nu vom putea deoarece el n-a fost profesorul la care numai sărbători mari se cobora în mijlocul nostru ci veșnic era aproape și pururea cu noi. Fiecare cuvânt ce-l rostea, era adevărat părintesc și noi nu-l consideram ca pe un profesor cu notele lui stricte, ci ca pe însuși mama, ori tata nostru lăsat acasă.

Orice întrebări îi adresam, ni-le rezolva cu atâta dragoste și era în stare să stea ore întregi cu noi ca să ne lămurească asupra unui lucru, pe care noi pretindeam să-l știm, ca viitori învățători și îndrăsnem, deoarece îl știam că ne va povesti lucruri, cari atunci le consideram minunate, azi însă sunt la ordinea zilei și fiecare dintre noi le-a petrecut sau le ptece cu folos sau fără, deoarece ne spunea că a trata cu țaranul nu e lucru ușor sau că el este „*sftederul dracului*“.

Câtă dreptate avea și câte am mai fi putut profita dela acest dascăl încercat și cu o experiență vastă, dacă anii tinereții, n-ar fi fost prea sburdalnici, complicați de orice pasăre călătoare. Nu există în vocabularul său o vorbă de ocară sau prea dojenitoare prin care să ne facă să răcească sentimentul de respect și iubire între noi și el. Observațiile lui erau sfaturi. Adesea alergam după dânsul prin oraș și-l oprim în loc să binevoiască a ne spune diferite lucruri ce ne interesau.

Așa dar acela în care era intrupată : blândeța, bunătatea și modestia în gradul superlativ, acela azi nu mai este în mijlocul nostru, nu mai este între noi. Nu vom mai avea ocazia plăcută ca atunci când ne mai abăteam pela centru, să schimbăm câteva vorbe pretinești și să-i vorbim de greul vieții

noastre dăscălești. Nici nu avea ocazie să-mi mai povestească că reuma îl sdrobește. Nemiloasa boală, care s'a imbibat în corpul lui, azi l-a răpus cu desăvârșire și l-a târât în sânurile pământului, pentru ca să nu mai avem fericirea de a vedea pe acea persoană care își exprima sub toate formele simpatia desăvârșită, sau a vedea o persoană, a cărei fizionomie nici odată n-a exprimat cea mai mică durere, ci în totdeauna îl vedeam vesel și prin mersul său domol domol și legănat, trăda o blândețe ideală.

Vestea morții îmi trezește în minte fel de fel de amintiri și imagini dulci. O întâlnire care precum se vede a fost cea din urmă cu profesorul nostru am avut-o în vara anului trecut. A fost acea în care îmi arăta că o duce rău cu sănătatea și că suferă de o reumă cronică. Îmi spunea că a fost pe la diferite băi și sanatorii, dar tot simte durere și că se duce din nou la o cură. — La noi în comună este o baie «Domnule profesor» — sub poalele Meseșului. Vin în fiecare vară foarte mulți bolnavi de reumă și ca prin minune se vindecă unii complect iar alții parțial. Și-i povestesc Dlui profesor cazul unui tânăr care a venit olog complect și a plecat pe picioare acasă. Și atunci îmi spunea că ar încerca și Dlui. Fiindcă baia nu e chiar confortabilă mă grăbesc a-i recomanda locuința mea dela școală și că am să i-o pun la dispoziție pentru trebuințele D-niei Sale personale, ca să aibă posibilitatea, ca în fiecare zi să ia două sau trei băi și garantez că o să mă îngrijesc eu de toate cele necesare.

De atunci și până azi, atâta am fost informat doar, că ar fi fost transferat la alta școală. Așa dar n'a avut timp să încerce sau preocupările-i multiple l-au oprit cu desăvârșire, deși a promis.

Acuma am avut primadată ocazia să-l văd schimbat și din obrajii lui plini și roșii, se zărea o mică paliditate iar vorbele îi erau parcă tremurătoare, îngrijindu-se sau preocupându-se mai deaproape de viitorul D-niei Sale.

Nu mi-ași fi putut închipui însă nici pe departe barem, că în momentul acela, nemiloasa și hidoasa coasă a morții, pândește pe acel om și caută doar momentul prielnic să-l răpună. Nu-mi închipuiam că aripa morții deja se întinde asupra lui și că nu peste mult lovitură dată, va putea să-l

răpună, lăsând aici o atâta durere în mijlocul aceluia care l-au iubit, stimat și mai presus de toate: adevărat.

Azi nu mai ești pământeanul de ieri, azi nu te bucuri de ivirea razelor solare și nu mai ai ocazie să dai dovadă faptică de o mare și părintească dragoste nu numai în familie ci chiar și în mijlocul și față de elevii Tăi. Dar fiecare, acum ori mai târziu, vrând nevrând vom apuca calea veșniciei, pe care azi călătorești.

Fiecare odată și-odată pe lângă toate eforturile, vom fi striviți și pământul ne va înghiți ca un uriaș monstru, care nu știm unde ne așteaptă cu gura căscată, să hrănim viermii nesațioși ai pământului.

Acei cari te-au cunoscut bine și cărora din inima ta le-ai împărtășit un neprețuit dar, răslești și departe de mormântul tău proaspăt încă, azi ne aflăm sub cea mai crudă durere. Noi vom păstra iubirea-ți deapănarea, căutând a fi recunoscători față de memoria-ți binecuvântată, implorând pe milostivul Dzeu, pentru odihna veșnică a sufletului tău blând și bun și așezarea lui în locul unde «nu este, întristare și nici durere.»

G. Moigrădeanu.

† Augustin Maior,

*învățător pensionat în Carei, încetat din viață
în 26 Ian. 1930 în etate de 60 ani.*

Cuvântare finută la mormânt.

Oprește-te puțin sicriule din drumul veșniciei, ca să adresez câteva, ultime cuvinte de salut osemintelor pământești din tine ale aceluia, pe care, prin trecerea sa la cele veșnice, îl desplâng: familia îndurerată, noi învățătorii — colegii lui — și cele 38 generații crescute de dânsul în cei 38 ani de muncă pe ogorul Apostoliei Neamului.

Ai dispărut dintre noi și prin tine s'a stins un fost bun muncitor al tagmei noastre, nobilă în principii, dar grea în aplicarea ei în viață. Ai muncit cu sârguință și fără preget o viață întreagă, fiind învățator adevărat, căci ai plămădit 38 generații, cu suflet din sufletul tău, cu lumina vieții din lumina pururea arzătoare a inimei tale înfocată de educator și crescător; chiar munca-ți preaîncordată te-a dus la cruda boală care te-a săpat de un timp, și-a grăbit curmarea vieții, luându-te din mijlocul alor tăi și a noastră, nelăsându-te să te bucuri la adânci bătrânețe de roadele muncii tale de 4 decenii, din care abia acum 2 ani te-ai fost retras în umbră.

Dar degeaba orice răsvrătire, căci aceasta este soarta noastră a, luminătorilor: Cât trăim luminăm pe alții, ne consumăm pe noi înșine, dăm altora totul iar nouă și familiei noastre nimic, dăm tot aurul, toată comoara neperitoare, viața însăși, iar noi ne alegem cu spinii, slăbiciunea, neputința de muncă, cu viața stoarsă ca lămâia folosită și în urmă cu aceasta singură dreaptă răsplată, care ne așteaptă pe toți fără cruțare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Acum — când, pentru totdeauna, te despați de cei ce te-au încunjurat cu dragoste în aceasta lume —, învățătorimea județelor Sălaj și Satu-Mare, din a căror Asociații județene ai luat parte activă, î-ți depune șiroiul de lacrimi de dragoste colegială — pe țarina pământului rece, care-ți va acoperi rămășițele și care să-ți ușureze somnul vecinic, ce să-ți fie lin, țarina ușoară; iar pia memorie binecuvântată de Dumnezeu.

În speranța întâlnirii, dincolo de mormânt, în împărăția vecinică, D-zeu să-te călăuzească, bunule coleg. Odihnește în pace!

Ion Cleja.

Pagini de literatură.

Învierea.

Pe dealuri, pe câmpii pe văi
Cresc mii de flori frumoase;
Al iernii greu a dispărut,
Și nopțile noroase.
Acuma soarele-i mai cald,
Pătrunde cu putere —
Și vine... iată e aici
Frumoasa înviere!

Iar noi purtăm al vieții jug,
Plângând fără de nctare,
Gemând de grele suferinți
Și de o durere mare...
N'avem balsam pe-al nostru chin,
Nici glas de mângâiere,
Amar ne este sufletul...
Frumoasă înviere!

Noi pace vrem azi pe pământ:
Lipsiții s'aibă bine,
Căci ei au suferit prea mult
Și'n zile mai senine.
Noi alte vremi dorim acum...
Sperăm, tristi, în tăcere,
Nădejdea noastră tu ne ești,
Frumoasă înviere!

N'or fi în lume suferinți,
Orfani rămași pe cale;
Gloțașii n'or lucra conduși
De ură și de jale;
De lipsuri, noi, atunci n'om ști:
C'a ta sfântă putere
Ne-a întări și ne-a 'ndruma...
Frumoasă înviere!

Grăbește, te-așteptăm cu dor,
 La noi, vino tu 'n țară
 Să luminezi a noastre căi,
 Să mângâi vieața-amara.
 Noi în unire te-așteptăm
 C'o nespūsă plăcere;
 Vino cu farmecu-ți ceresc,
 Frumoasă înviere!

Pe dealuri, pe câmpii și văi
 Cresc mii de flori frumoase;
 Al iernii greu a dispărut,
 Și nopțile noroase.
 Acuma soarele-i mai cald,
 Pătrunde cu putere
 Și vine... iată, c'a sosit
 Frumoasa înviere!

Simion Oros.

Poeemele iubirii mele. Central University Library Cluj

Ce noapte grea.

*Ce noapte grea s'a coborât în mine...!
 A năpădit ca un puhoi murdar
 Sfărâmând al sufletului stăvilă
 Și înecându-i zările senine...*

*Și-acum — prelung — cu freamăte haine —
 Se sbuciumă 'n adâncul meu bizar —
 Și eu prin întunec în zadar
 Pun gândurile torțe să-i anine.*

*Nu-i nici o stea misterul să-i pătrundă
 Și nici un fulger golul să-i scruteze
 O clipă — far pierdut — să-mi lumineze.*

*S'a revărsat imensă și profundă
 Ca un ocean în care se frământă
 O lume sbuciuată și înfrântă...*

Gh. Popovici.

Poemele iubirii mele.**Același basm.**

Va fi o zi ca asta, cu clipe lungi, banale,
Când tu, necunoscută, îmi vei ieși în cale;
Mă vei privi timidă, timid te voi privi —
Apoi — ca 'ntr'o poveste — ne vom împrieteni...

În mâna ta cea albă — va scânteia o floare:
Un crin muiat în taina iubirii trecătoare;
Tăcută-l vei întinde spre mâinele-mi întinse;
Ne-or tresări în suflet noian de doruri ninse.

Vom trece împreună pe albele cărări —
Strivind în ochi lumina și farmecul din zări.
Vom aduna în inimi atâta viață nouă
Ca florile 'nsetate când fulgeră și plouă.

Și 'nfiorați de taina atâtor doruri noi
Un imn de bucurie s'o 'nfiripa în noi...

Și iar o zi ca asta, cu palide lumini.
Ori poate-o zi de toamnă cu ploi și cu rugini —

Cărările fatale din nou ne-or despărți —
Și tu, necunoscută, pe alt drum vei porni —
... Și mâna ta cea albă va lua o floare
Uscată... părăsită... iubirea care moare...

Gh. Popovici.

Note și Observări.

Decadența morală.

Orice chestiune aș fi încercat să atac, abia cred, că aș fi putut găsi alta, care să se poată ridica la nivelul celei din fruntea acestor rânduri prin actualitate și importanță. Nu voesc, dar nic nu este aci locul să o aprofundez în toate amănunțele, ci numai să o ating în linii generale, pentruca remarcându-ni-o să ne servească ca orientare în activitatea noastră de învățători și educatori. Din acest punct de vedere prezintă pentru noi cel mai mare interes.

Dacă ați urmărit și Dv. iubiți cetitori -- și cred, că ați făcut-o, -- preocupările, ființa și faptele celor mai mulți dintre bărbații noștri mari și mici, funcționari și particulari, politicieni și nepoliticieni dela Unire încoace, cu siguranță ați observat cum au început să decadă încetul obiceiurile sobre și cinstite de altă dată: respectul și iubirea reciprocă, bună înțelegerea și preținina sinceră și frățească, spriginul desinteresat cu sfatul și fapta, munca ideală etc. și cum au început să fie înlocuite cu altele așa de rele și demoralizătoare.

Astăzi sunt la ordinea zilei și se practică cu o predilecție bolnavă tot ce este josnic și rușinos, ca suspiciunile șoptite, bârfele și denigrările răutăcioase, calomnia și minciuna nerușinată, egoismul și ambițiunile nemotivate, corupția, fraudele, furturile etc.

Orbiți de patimi, nu mai avem conștiința gravității faptelor și a răspunderii și nici respectul cuvenit fata de nimeni și nimic. Oameni serioși și cu mari răspunderi, discreditează în mod ușoratic factorii și personalitățile cele mai marcante ale vieții noastre de stat și publice, fără ca să se gândească la urmări. Nici chiar țara nu este cruțată când așa cer anumite interese. Se încearcă totul pentru anihilarea muncii constructive în loc ca să se dea o mână de ajutor. Se critică

neconținut oameni și fapte, fără ca să se aduca un aport de creațiune nouă. Ziarele sunt pline zi de zi cu ele. În loc să potolească, ațâță patimele. Societățile patriotice culturale fac politică, iar politicienii demagogie. Sunt unii cari lipsesc dela daterie și trăesc numai din minciună, iar alții se ocupă mai mult cu treburile altora decât cu ale lor. Toți se pricep la toate, numai la ce trebuie nu.

Nu cu puțin au contribuit la situația de azi egoismul și materialismul, cari au cuprins atâtea suflete în mregea lor. Avere, onoruri și situații pe orice cale și prin orice mijloace, fie cât de necinstite, a fost și este supremul scop după care ahtiază sufletele. Ai impresia, că s'a atrofiază cu totul bunul simț.

Rămâne însă un adevăr adevărat, că izvorul tuturor este politicianismul feroce, secondat de demagogia perfidă, cari au copleșit toate ramurile vieții noastre. Totul urmează ritmul politiceii. Chiar și slujbele cele mai îndepărtate de ea, sunt politicianizate.

Astfel fiind pregătită calea, mergem cu pași siguri și mare viteză către dezastru dacă un vom reveni din bună vreme la calea cea bună și adevărată. Imprejurarea aceasta trebuie să ne pună pe gânduri pe toți și pe cei de sus ca și pe cei de jos, și pe cei mici ca și pe cei mari.

Bazele unui început de îndreptare s'au pus deja, dar sămânța cea bună răsare cu greu între atâtea buruene și mărăcini, cari încearcă să o acopere și înecă. Avem datoria să ne desbrăcăm de pațimi și să ne punem cu tot sufletul în serviciul noului curent de regeherare și îndreptare până când mai avem timp.

I. Mango.

Revista revistelor

— Spicuirii. Note. —

Învățământul de tranziție, de D. Sachelarescu. — E principiu didactic ca învățământul să fie interesant, plăcut și atrăgător.

Ca învățământul să fie interesant, trebuie să întrunească condițiunea de a fi natural, acomodat firii copiilor. În consecință trebuie să cunoaștem psihologia infantilă, care ne arată că sufletul copilului se caracterizează printr'un imbold de neînvins către activitate și lucru constructiv, printr'o mare putere de imaginație și o pronunțată senzibilitate; că, instruirea copilului în partea lui antescolară se face fără silă, în chip inconștient, mai mult jucându-se, dar întrebând mereu.

Școala în majoritatea cazurilor nu ține socoteală de firea copilului. Până a nu intra în școală, era liber copilul, iar aicea acum i-se impune *ce și cum* să facă. Acasă se juca, lucra numai *când și cât* vrea, aicea i-se impune termenul și durata muncii etc.

De aici urmează că, copilul se simte străin la școală, se disgustă de lucru. Și dacă nu vom ține seama în educație de firea copilului, vom vedea ce enorme greșeli pedagogice comitem.

Nu putem prezenta copilului din primele zile de școală, abstracțiuni și definiții. În loc să începem cu acestea e preferabil să se facă plimbări pe stradă și în natură și răspunzând la întrebările ce ni-s'ar pune din partea copiilor, le-am furișa în mod plăcut fără ca ei să știe, o mulțime de cunoștințe. Astfel va fi un învățământ cerut de copii, *nu impus*, deci asimilat cu plăcere de ei.

Nerespectarea firii copilului, neglijarea cerințelor didacticei moderne și a prevederilor programei analitice pentru primele patru săptămâni de școală la clasa întâi, au drept consecință: o scriere neorânduită, nelegată, inestetică cu

numeroase lacune de litere; o cefire îngânată cu lipsuri de sunete în cuvinte, cântată; calculare pe ghicite.

Pedagogia modernă și psihologia infantilă recomandă ca mijloace pentru realizarea unui învățământ de tranziție: plimbările, povestirile, lucrul manual, cântecele, recitări de mici poezioare, jocurile și desenul.

În prima lună de școală a anului începător se vor face multe plimbări, iar când vremea nu ne permite aceasta, lucrările din clasă vor consta din îndoitori și modelaj.

Făcând exerciții de vorbire cu copiii le vom povesti întâmplări din mediul lor de viață, strecurând în ele în mod discret cunoștințe de învățatură și purtare bună. Extragerea de învățături morale din povestirile noastre este un procedeu plictisitor și indispuce pe copii.

Lucrurile manuale ușoare au o influință favorabilă asupra copiilor, căci făcând mișcări creiază cu încetul fel de fel îndemnări în mușchii mâinilor copiilor.

Desemnul și îndeosebi desemnul din imaginație familiarizează pe începători cu școlaa.

În luna a doua apoi se poate trece la un învățământ mai sistematic, mai teoretic.

Nu se poate rupe brusc cu activitatea sufletească a copiilor din perioada anteșcolară, căci aceasta ar însemna desrădăcinarea violentă din școala vie, firească, atrăgătoare a vieții, în care au trăit până atunci.

Învățământul ca să fie educativ, trebuie să fie interesant, căci interesul este cheia care deschide robinetul energiei omenești.

Învățământul de tranziție se mai numește și ocazional, care numai în aparență e ocazional, căci în realitate el e tot un învățământ intenționat, sistematic; e mascat însă pentru copii.

(Vremea Școlaei).

Simion Oros.

Administrația școlară.

Atribuțiile autorităților școlare.

În urma punerii în aplicare a legii pentru organizarea Ministerelor s'au repartizat și unele atribuțiuni diferitelor autorități școlare, menite să servească principiul descentralizării. Comunicăm în întregime Deciziile Ministeriale cu nr-ii 31.900 și 31896- 1930 pentru a lua la cunoștință toți membrii corpului didactic, menționând și cu aceasta ocaziune că pentru rezolvirea oricarei chestiuni oficiale trebuie respectată calea ierarhică (direcțiunea școlară, revizorat etc.)

Deciziune. Noi, Ministrul secretar de Stat la departamentul Instrucțiunii Publice și al cultelor. Având în vedere dispozițiunile art. 173 al 11 din legea pentru organizarea Ministerelor și pe baza art. 20 din aceeași lege, decidem:

Art. 1, Domnul subsecretar de Stat Aurel Dobrescu, Directorul Ministerial al Directoratului Ministerial local din Cluj, se autorizează de noi:

1. A numi și înainta personalul serviciului Ministerial al Instrucțiunii Publice și al cultelor, până la gradul de Șef de birou inclusiv.

2. A transfera funcționarii administrativi dela o localitate la alta în circumscripțiunea sa, în interes de serviciu sau după cerere. Numirile, înaintările și transferările se vor face cu respectarea dispozițiilor legii Statutului Funcționarilor Publici și a regulamentului ei de aplicare.

3. A acorda concedii tufurilor funcționarilor administrativi din circumscripțiunea aceluși Directorat în conformitate cu legea Statutului Funcționarilor Publici și a le aplica pedepsele disciplinare prevăzute la punctul 1 și 2 de sub art. 21 din aceeași lege. Pentru învățământul primar al Statului. a) A aproba numiri de învățători cu titlu provizoriu. A aproba detașările în regiune. A aproba transferările în regiune. A face propuneri pentru numiri cu titlu definitiv. A aproba concedii până

la 6 luni, fără art. 159. A propune bugetul învățământului din regiune. b) A face propuneri Ministeriului pentru creațiuni noi de școli și posturi. A aproba orarii. A numi director cu delegații până la aprobarea Ministerului. c) A face adrese mulțumiri învățătorilor și profesorilor merituoși.

Pentru Învățământul Secundar, Normal, Seminarial și Profesional al Statului. a) A semna diplomele de bacalaureat, de absolvirea școalelor normale și seminarii, a școalelor comerciale gr. 11 și al școalelor profesionale gr. 1 și 2 meserii și menaj. b) A aproba dispense de vârstă pentru elevi. A aproba trecerea elevilor dela un liceu la altul în cursul anului în condițiunile regulamentului. c) A face detașări în interiorul regiunii afară de cei din Capitală. A acorda concedii până la 6 luni într'un an pentru boală, interese familiare fără plată. d) A aplica pedepse, observații, avertisment confidențial și public, amendă până la 10 zile. e) A elimina elevii din școală pe un an. f) A ordonanța salariile și indemnizațiile șefilor de serviciu. g) A distribui cercetările între inspectorii regiunii după competență. A rezolva cele ce intră în competență sa și a înainta celelalte Ministerului. 17. A aproba excursiile în țară mai mari de 10 zile. Pentru Învățământul particular Culte și arte. a) A numi comisiile conform art. 80—81 din regulamentul. A delega în caz de nevoie, președintele dela examenul de absolvire de curs primar (art. 65). A numi delegați speciali la examenele particulare după caz (art. 81 logo) A aplica avertismentul al 2 școalei conform art. 85 din lege. b) A primi jurământul membrilor corpului didactic titular din învățământul secundar particular și confesional (art. 21 lege). A aplica avertismentul public și amenda (art. 88 lit. b și c). A dispune procedura conform art. 91 din lege, exceptându-se pedeapsa dela art. 88 lit. c. A ridica autorizajunea dela o lună până la un an (art. 88 lit. b. Suspendarea unui membru al corpului didactic conform art. 92 din legea c) A aplica art. 177 litera d. regulament, față cu elevii particulari. Pentru elevii din școalele cu și fără drept de publicitate, aplicând aceeași procedură disciplinară ca la stat d). A ordona inspecții și anchete pentru instituțiile și funcționarii pendinte de culte și arte conform legilor lor organice.

Art. 11. Domnul Secretar General precum și Domnii Directori respectivi de învățământ sunt însărcinați cu adu-

cerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. Dată azi la 3 Martie 1930 Ministerul N. Costăcescu.

II. Deciziune, Noi Ministru Secretar de Stat la departamentul Instrucțiunii Publice și al cultelor: Având în vedere dispozițiunile din lege art. 179 punctul e. pentru organizarea Ministerelor: Decidem:

Art. 1. Domnilor șefi ai serviciilor ministeriale ai Instrucțiunii Publice și ai cultelor de pe lângă Directoratul Ministerial local, li se delegă de noi, respectiv le vin în temeiul legilor organice ale învățământelor de diferite grade, următoarele atribuțiuni: a) Semnarea și expediarea pe răspunderea lor personală, a corespondenței curente, a serviciului Ministerial al instrucțiunii publice și al cultelor: b) Mandatarea salariilor funcționarilor, precum și a cheltuielilor materiale prevăzute în ordonanțele de delegație în limita fondurilor delegate. Mandatarea cheltuielilor se va face cu respectarea normelor prevăzute de legea Contabilității Publice. c) Pot ține licitații și păstra garanțiile cerute de lege.

2. Pentru Învățământul primar al Statului. a) Centralizarea tuturor datelor statistice referitoare la obligativități. Controlarea aplicării obligativității înaintând Ministerului rapoarte și situații. Alcătuirea Statelor personale ale membrilor corpului didactic din regiune, în dublu exemplar, înaintând unul la Minister. b) Transferările în regiune. Propunerile pentru numirea comisiunilor de examene de definitivat și înaintare. Alcătuirea tablourilor de numiri, detașări, transferări definitivat și înaintare, alcătuirea bugetului învățământului din regiune. Acordarea concediilor până la 3 luni fără art. 139. c) Semnarea tuturor certificatelor și diplomelor de absolvire. Alcătuirea tablourilor de creațiuni de posturi și școli. Alcătuirea orarilor după cum a prevăzut în legi și regulamente. Aprobările listelor de cărți prezentate de direcțiunile școlare. d) Propunerile de numire a subrevizorilor și revizorilor alcătuirea tablourilor pentru numirea directorilor. Numirea personalului de serviciu, conform prevederilor legii și regulamentului. e) Controlarea introducerii manualelor didactice în școli. f) Verificarea gestiunii comitetelor școlare, comunale și județene și comunicarea rezultatului Ministerului respectiv Casei școalelor, pentru toate școalele din regiune.

3. Pentru învățământul Secundar, Normal, Seminarial

profesional și comercial al Statului. a) Desemnarea institutorului dela comisia examenului de admitere în cl. 1-a de liceu. Numirea comisiilor pentru examenele de admitere în cl. 4 de liceu, școală profesională gr. II, școală comercială gr. II, școală normală și seminarii, Aprobarea liberării duplicatelor. Numirea comisiunilor pentru examenele de diplomă la școlile profesionale gr. 11, și superioare de meserii. Rezolvarea corespondenței referitoare la situațiile elevilor. Aprobarea burselor. b) numirea de suplinitori (pentru maiestrii școalelor speciale se cere și avizul inspectoratului de specialitate) Acordarea de ore de completare și suplimentare. Acordarea concediilor până la 3 luni pe an, fără plata suplinitorului. c) Aprobarea orariilor. Propuneri pentru înființări și desființări de școli, de clase, de catedre (posturi) și de internate. d) propuneri de directori. Numirea diriginților. Rezolvarea corespondenței referitor la degradările directorilor. Numirea personalului administrativ și pedagogic al școalelor și internatelor. Numirea medicilor suplinitori. e) Aplicarea art. 252 din regulament Lit. f. g. relativ la disciplina elevilor. f) Controlul și aprobarea listelor de cărți didactice prezentate de școli. g) Ordonanțarea salariilor corpului didactic din regiune, idem a materialelor, în limita delegațiunii și a tablourilor trimise de Minister. Rețineri pentru absențe și servicii neindeplinite. h) Facerea controlului în limita delegațiunilor date de Minister. i) Verificarea bugetelor pregătite de școli și totalizarea lor și al cătuirea gestiunii comitetelor școlare și a terenurilor școalelor normale și seminariilor. Aprobarea excursiilor până la 10 zile. Controlarea de comenzi dela școalele profesionale și meserii, pe baza raportului inspectoratului de specialitate. Ținerea în evidență a statelor personale, trimițând un exemplar Ministeriului. Tot așa și pentru statistică, *pentru învățământul particular pentru culte și arte* a) aprobarea pentru examene din școalele primare particulare, conform art. 53, 54 și 56 din lege. Fixarea taxei globale pentru examenele dela școalele secundare particulare fără drept de publicitate, conform art. 51 din lege. Vizarea certificatelor conform art. 68 din lege. Revizuirea matricolelor școlare (art. 85) Inscrierea elevilor la examenele particulare de 2 clase. Numirea comisiunilor de examene particulare (art. 170 171 și 190 Regul.) b) Autorizarea profesorilor și învățătorilor suplinitori

(cetățeni români) cu diplomă din țară, cu condiția că o catedră nu poate fi suplinită mai mult de 3 ani c.) examinarea cererilor pentru autorizarea de deschidere de școli și pentru conferirea dreptului de publicitate (art. 11, 63 și 64) Numirea comisiei medicale pentru cercetarea localului de școală Art. 18 din lege. d) aplicarea pedepsei avertismentului confidențial (art. 88 Lit. a) e) Aplicarea art. 177 Lit. c. din regulament față cu elevii particulari, aplicând pentru elevii din școlile cu și fără drept de publicitate, aceeași procedură disciplinară ca la Stat. f) Inspecția generală pentru culte și arte.

Art. II. Domnilor Revizori școlari li se delegă respectiv la revin în baza legii învățământului primar și particular următoarele atribuțiuni. — 1. Pentru învățământul primar al Statului. a) Centralizarea datelor referitoare la recensământ urmărirea aplicării obligativității și înaintarea organelor școlare ierarhice, toate datele referitoare la obligativitatea și nevoile învățământului. Alcătuirea circumscripțiilor școlare și prezidarea sau numirea delegațiilor la examenul de absolvire și a adulților și tot ce este prevăzut în legea organică la acest capitol. Acordarea dispenselor de vârstă și de cercetarea cursurilor ce erau rezervate Ministerului. b) Numirea de suplinitori. Alcătuirea tablourilor pentru examenele de definitiv. Acordarea concediilor până la 15 zile. Propuneri Inspectoratului de pensionări pentru limită de vârstă și facerea tuturor lucrărilor referitoare la personalul prevăzut în lege. Alcătuirea bugetului învățământului din județ. c) Propuneri de toate creațiunile și desființările școlare către Inspectorat, precum și modificările de orarii cu caracter regional. d) Sesiizarea Șefului de serviciu al Învățământului făcând propuneri relativ la numirea de directori școlari. 2. Pentru învățământul particular, a) Pronunțarea asupra amenzilor, conform art. 50 din lege. Vizarea certificatelor elevilor (art. 68) Revizuirea matricolelor școlare (art. 67). b) Primirea Jurământului membrilor din corpul didactic primar particular și confesional.

Art. III. Domnii subrevizori școlari vor controla aplicarea obligativității luând parte la cursurile și examenele adulților și controlând învățământul din circumscripție. Vor participa la cercurile culturale.

Art. IV. Domnilor Directori de școli li se delegă respectiv le revin în baza legilor următoarele atribuțiuni : 1. Pentru

învățământul Primar al Statului, a) facerea tuturor lucrărilor referitoare la obligativitatea conform legii și regulamentului. b) propuneri către revizorate relativ la înființarea de posturi clase, școli. c) Sesizează Ministerul dacă în manualele didactice introduse constată erori. 2. Pentru învățământul Normal, Secundar, Seminarial, Profesional și Comercial al Statului. a) Inscrierile. Numirea comisiilor de admitere în cl. 1-a (art. 46 din regulament:) idem pentru școalele comerciale și profesionale (când se țin examene) Aprobarea examenelor de diferență conf. cap. 11 din regulament.) Complectarea comisiunii de capacitate a normaliştilor. b) Aprobarea de concedii până la 5 zile într'un an. c) numirea, revocarea și înlocuirea personalului de serviciu a școalelor și internatelor. d) Eliminarea elevilor (conform art. 252 din regulament a. c. e) exercită atribuțiunile de control fixate de legile și regulamentele școlare f) Pregătirea bugetului școlii, controlarea sub a lor răspundere, a situațiilor și drepturilor profesorilor. g) Primirea Jurământului noilor numiți, aprobarea excursiunilor de 5 zile. 3 Pentru învățământul Particular. a) inscrierile elevilor din școalele cu și fără drept de publicitate. Inscierea elevilor particulari conform regulamentului. b) Administrarea școalelor conform regulamentului. Organizarea examenelor de clasă și examenelor particulare conform regulamentului.

Art. V. In caz de absență sau impedecare a șefilor de serviciu atribuțiunile acestora vor fi executate de șefii de secție și anume de fiecare în parte ce-l privește.

Art. VI. Domnul Secretar General precum și D-nii directori de învățământ respectivi sunt însărcinați cu executarea acestei Deciziuni. Dată azi 3 Martie 1930. Ministru N. Costăchescu.

Revizoratul.

Diverse.

Paștele

— *Diferite obiceiuri.* —

Christos a înviat!

Adevărat c'a înviat!

Cu aceste cuvinte îmbucurătoare se întâmpină azi lumea creștină, după pocăința postului mare. Fiecare creștin bun se bucură de aceasta zi.

«Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa», se cântă în toate bisericile creștine care cânt de veselie își veselește sufletul și'ți înalță cugetele. Bucurie în inimi și veselie în natură. E foarte potrivit că Paștele se serbează primăvara. În inimi învie credința, se întărește iubirea și vârtutea, iar în natură învie plantele, paserile se veselesc cu cântări, cerul e limpede, aierul mai dulce ca alta-dată. Totalitatea simțește că acum se serbează Paștele frumoase.

Dintre toate sărbătorile religiunii creștine Paștele sunt celea mai însemnate. Azi învie fiul lui Dumnezeu. Azi se inaugurează printr'un act glorios nemurirea spiritului.

În secolii primi ai creștinătății Paștile se serbau cu sgomot mare și cu o bucurie nemărjinită. Se începă în zori de zi cultul divin care ținea o săptămână întreagă. După terminarea cultului divin preoții spuneau ascultătorilor istorioare și anecdote încât aceia isbucneau în aplauze și risete. Se sfințeau tot felul de bucate, cu cari se ospătau. Clopotele sunau ne'ncetat, era o bucurie generală. Acestea datini mai târziu au degenerat în abuz și biserica a fost silită a reduce sărbătorile Paștele la trei zile.

În biserica orientală și azi sunt multe din aceste datini vechi Așa e »prinosul«. Tot omul mai cu stare face din grâu curat o pâine mare împletită care se numește prinos. După terminarea cultului divin, cam de comun în dosul bisericei întind mese, invită pe rudenii și pe săraci și-i ospătă. Preotul sfințește prinosul și toată masa — și apoi se veselesc până

de cu seară. În multe locuri e obiceiul de întâia zi — toată ziua trag clopotele și bat toaca Toți se veselesc și grijesc ca nici o ființă din sat să nu aibă mâhnire în ziua bucuriei. A doua zi apoi se continuă veselie cu «vergelul» la cutare casă în sat.

Mai însemnate datini dela Paști sunt: ouăle roșii și sărutarea.

În casa bogată ca și în coliba săracă la Paști se roșesc ouă, se împart între cunoscuți și mai ales între copii, ca semne de bucurie.

Roșirea ouelor a fost datină și la vechii Romani, și istoricul Aelius Lambrigijs despre originea acestei datini scrie următoarele:

Când s'a născut Marcu Aureliu, mama sa a ordonat a se observa foarte cele ce se întâmplă pe lângă casă și familie, ca din aceste semne să se poată profeți viitorul noului născut.

S'a aflat că o găină a ouat un ou cu pete roșii, încât era mai tot roșu. Augurii din aceasta au profețit că noul născut va ajunge la domnie. Mama sa a ținut în secret aceasta profeție, până când Marcu Aureliu în adevăr a devenit Domnul marelui Imperiu Roman. Și așa oul roșu, la Romanii vechi însemna: domniea.

Creștinismul a comunizat aceasta veche datină păgână; și înseamnă domniea vârtuții, a simțului religios asupra păcatului și asupra pasiunilor răutăcioase. Azi reînvie vârtutea, spiritul domnește și pasiunile rele se topesc, «precum se topesc ceară de fața focului». Culoarea roșie înseamnă totodată și bucurie și fericire. De aici se zice despre înamorați, că văd viața în culori de roze, adică roșiu.

Un obicei istoric e la Paști, în familie și la intimi cunoscuți a se săruta. Aceasta datină delicată înseamnă: iubirea și asigurarea bunei armonii în viitor și dincolo de mormânt și se reduce la înviere. Se zice că cei ce se sărută la Paști se întâlnesc pe cealaltă lume. La poporul Român aceasta e o credință firmă. Când ies din biserică se sărută toate neamurile și prietenii, crezând, că vor învia, și doresc și atunci a se întâlni.

În acest obicei este multă logică. O sărutare de la o ființă gingașă ce o iubim, ne înalță sufletul de pe pământ —

ne deschide ușa raiului și în aceasta lume trecătoare. Să ne îmbrățișăm cu simțăminte curate, în aceasta zi de bucurie, și să trimitem o sărutare semnificativă la toți cari ne iubesc.

Azi când ne bucurăm de triumful nemuririi, care ne asigură o viață spirituală fericită, să conlucrăm cu puteri unite, cu simțăminte curate, ca să re'nvie în viața socială buna armonie, între spirite simpatia frățească, se re'nvie vârfutea străbună.

Atunci vom gusta o bucurie deplină.

Și până ce din biserici să nălță cântul de bucurie și veselie: «Aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim întrânsa», din toată inima să ne răsunе ca echo general cântul poetului Sion:

Te oprește, sfinte soare
 Fă mai lungă aceasta zi
 Fă-o mai strălucitoare
 Fă-o a ne veseli
 Fă ca să se țină 'n minte
 Că Românul a 'nviat
 Că de astăzi 'nainte
 Viața lui s'a 'ntemeiat

Crasna, la 31 Martie 1930.

D. Iepureanu.

dir. școl.

Legea pentru apărarea liniștei și creditului țării.

— Promulgată la 1 Aprilie No. 1127, și publ. în »Monitorul Oficial« No. 75. —

Art. 1. — Se vor pedepsi cu închisoare corecțională dela 3 luni până la 2 ani, toți acei cari vor fi răspândit în public prin publicațiuni, broșuri, ziare, circulări, afișe sau vor fi colportat prin viu graiu fapte neadevărate de natură a produce panică sau de a turbura siguranța Statului, ordinea publică sau liniștea cetățenilor.

Când răspândirea în public a faptelor neadevărate prin mijloacele arătate mai sus ar putea atinge încrederea în creditul Statului, al instituțiilor de credit garantat de Stat, pre-

cum și al instituțiilor de credit particular, sau va fi pricinuit un pericol sau o turburare pentru creditul public și privat, pedeapsa va fi dela 6 luni la 3 ani închisoare corecțională.

Art. II. — Se vor pedepsi cu închisoare corecțională dela un an până la 3 ani toți acei ce vor fi adus cunoștinței publice acte sau fapte privitoare la interese superioare de Stat, secrete, prin natura lor s'au declarate astfel de lege.

Când divulgarea actelor sau faptelor arătate mai sus se va săvârși de înșiși cei însărcinați cu păstrarea lor, pedeapsa va fi maximum închisorii corecționale.

Art. III. — judecarea acestor delictse se va face de tribunalele corecționale în prima instanță.

Procesele se vor judeca de urgență și cu precădere înaintea tuturor celorlalte procese.

In toate cazurile, urmărirea acelor cari au săvârșit vreunul din delictsele pedepsite de aceasta lege, nu se va putea începe decât din inițiativa sau cu aprobarea unuia din șefii departamentelor ale căror interese au fost lezate.

Art. IV. — Acțiunea publică și cea privată privitoare la infracțiunile prevăzute mai sus se prescriu după un an dela săvârșirea lor.

Procesele se vor judeca de urgență și cu precădere înaintea tuturor celorlalte procese.

Nouile monede divizionare

Noile monede de 5 și 20 Lei au fost puse în circulație. Ele au o înfățișare și o execuție frumoasă, purtând ambele pe față efigia Regelui Mihai I. Pe cealaltă față însă, piesele de 5 lei au stema țării, iar cele de 20 lei o horă formată din patru țărance, simbol al unirii tuturor provinciilor românești.

Piesele de 5 lei au diametru de 21 mm. și 3.5 grame greutate, iar cele de 20 lei un diametru de 27 mm. și 7.4 grame greutate. Marginea amândurora este zimțuită, iar culoare galbenă arămie.

Odată cu punerea în circulație a nouilor monede metalice Banca Națională a României și sucursalele ei din întreagă țară vor începe retragerea din circulație a biletelor de 5 și 20 lei. Retragerea însă se va face treptat, așa că aceste bilete rămân valabile.

Pagina Humorului.

Toți cetitorii noștri, cari doresc să colaboreze la această pagină, cu material potrivit (preferabil din domeniul nostru dăscălesc) să înainteze corespondența timbrată în regulă, pe adresa: Dl. Villy I. Mancioc. **Surduc.** Cu mențiunea: „Pentru Humor“.

*

Motivul.

— Erau două mere pe bufet, Fănel! Cum se face că acum e numai unul?

— E numai unul fiindcă... ălalt era mai mare!

*

Urmează.

— Mamă, îngerii poartă pantaloni?

— Auzi întrebare! Cum o să poarte pantaloni?! Dar de ce mă întrebi asta?

— Fiindcă tata pune totdeauna câte un nasture de pantaloni în căldărușe, când vine popa cu botezul!...

*

Bine crescut.

Încățătorul: Ia spune tu Fănel, ce fac oamenii cu carnea animalelor?

— O mănâncă!

— Dar cu oasele?

— Le pun pe marginea farfuriei!...

*

Altă căciulă.

— Prea puțină dulceață îmi dai mamă!

— Nu e pentru tine. E pentru Costel!

— Vai, ce multă dulceață îi dai!

*

Metod.

— ... Și de ce mă rogi tu pușorule, să pun mâna pe câinele ăsta?

— Vreau să știu dacă mușcă!...

Villy.

Ș T I R I

— Organizarea învățământului în regiunea Cluj.

În vederea aplicării legii noi administrative, Ministerul Instrucțiunii a făcut următoarele numiri în regiunea Cluj:

Șeful serviciului: d. Dr. Valeriu Seni.

Inspectori secundari: d. Mihai Șerban, șef al secției secundare și inspector pentru județele Cluj și Someș; Traian Gherman pentru învățământul normal și seminarial; Silviu Teșosu la secția cultelor și artelor și învăț. confes. și particular; Ilie Cristea pentru județele Târnăva-Mică, Târnăva Mare, Mureș și Făgăraș; Augustin Cosma pentru județele Sălaj, Satu-Mare, Maramureș și Bistrița; Zaharie Gherman pentru județele Sibiu, Alba, Hunedoara și Turda și Nicolae Baboie pentru județele Treiscaune, Odorhei, Ciuc și Brașov.

Inspector general primar: d. Traian Șuteu.

Șeful secției inv. primar și inspector școl. primar; Const. Iencica.

Inspectori primari: dd. Pompiliu Dan pentru învățământul confes. și particular din regiunea întreagă; Nicolae Nistor pentru jud. Turda, Someș și Năsăud; P. Petrescu pentru jud. Sibiu, Târnăva-Mică și Alba; C. Stan pentru jud. Făgăraș, Târnăva Mare și Hunedoara; N. Lates pentru județele Mureș și Odorhei; D. Marcea pentru jud. Ciuc Bașov și Treiscaune.

— *Delegații de sub revizori în județul Sălaj.* Prin deciziunea dlui Ministru al Instrucțiunii No. 49.583 din 2 Aprilie 1930, se delegă pe ziua de 1 Aprilie a. c. în jud. Sălaj ca subrevizori: dd. Ioan Codreanu de cancelarie; Ioan Rațiu, Alexandru Pop și Gregoriu Dobocan în control. Să fie aceste numiri spre binele învățământului.

Morții noștri

— † *Grigoriu Lucăcel*, inv. în Orțița, decedat în 24 Dec. a. n.

Cu Grigoriu Lucăcel dispărea unul dintre mulții anonimii, care trece în viața veșnică, atunci când viitorul îi surădea în față, iar năzuințele vibrau de asceșiune către ideal.

Născut în comuna Someș-Odorhei, a copilărit în mijlocul vieții patriarhale dela țară, pentru a petrece cei mai frumoși ani ai vieții lui în internatul școlii Normale din Zălau. Fire expansivă, voință perseverantă, punctualitate exemplară.

Grigoriu Lucăcel a fost unul dintre absolvenții cei mai

valoroși ai promoției 1929, cu care se poate mândri școala Normală din localitate.

Suflet candid, cicatrizat de o fire binevoitoare, fascina pe micii copilași, în susfletul cărora avea să imprime în toată activitatea sa cerințele veacului acestuia și să contribuie cu o intimă parte la edificiul țării noastre.

El avea menirea de a cultiva pe un loc profanat planta sfântă a fericirii oamenilor. Moartea nemiloasă se coboară sfioasă în noaptea anului nou, răpind din mijlocul nostru această floare ofilită de calvarul vieții pentru a o înălța în sferile eterice ale veșniciei, după suferințe vrednice de paginile apocalipsului.

El a lăsat în inima celor cari l-au cunoscut, imaginea fidelă a einstei, onoarei și a prieteniei.

Moare în urma unui simpton de apendicită, atunci când întrecaga suflare omenească privea nostalgic, către un an care s'a scurs, căutând a se resemna prezentului și a reda speranță viitorului.

Ajuns în pragul vieții pe care o savura cu o impresiune nimitoare, el, nădejdea unor părinți trudiți, moare, cauzându-le părinților o durere mare, iar școala pierde în el un fanatic al dreptății și al datoriei. Deacea noi cari l-am cunoscut, cu inima însângerândă, depunem pe mormântul proaspăt al scumpului nostru coleg o lacrimă fierbinte.

Imaginea lui va fi pururea vie în sufletele noastre, iar cliplul lui o pioasă amintire.

Dumnezeu să-i așeze sufletul lui, unde toți sfinții și dreptii se odihnesc.

După „Meseșul”.

— **Viorica Cioban**, învățătoare, a decedat la 2 Aprilie a. c. după lungi și grele suferințe în casa părintească din Săcășeni, în cea mai fragedă vârstă.

Decedata terminând școala normală din Cluj ca una dintre cele mai bune eleve, în toamna an. 1926 își începe cariera la școala primară de stat din Balan cu sufletul plin de avânt și cu dor și cu dragoste de viață și muncă. Dar puțin i-a fost dat să se bucure de idealurile cu cari își împodobise sufletul. În scurt timp o boală crudă de plămâni îi taie avântul și o silește să părăsească cariera. Zădărnice i-au rămas toate încercările de rein-sănătoșare. Desnodământul trist nu s'a putut evita.

— **Gheorghe Rusu** învățător în Jac a decedat în 24 Martie a. c. repus tot de o boală de plămâni în vârstă de 54 ani. A funcționat în învățământ peste 30 ani ca suplinitor în comunele Stăna, Ciurnăna, Gălpâia, Brebi și Jac. Deși n'avea pregătirea de învățător, totuși a dezvoltat o muncă rodnică datorită nzuinții de ași însuși cunoștințele necesare pe cale auto-didactică. În baza inspecției speciale ce is'a făcut nu de mult, a fost propus pentru numirea de titular.

Înmormântarea a avut loc la 26 Martie a. c. pe lângă asistența unui public numeros. Au predicat preoții G. Câmpeanu și G. Trifu; iar dintre învățători au vorbit Ilie Ariciu și Macedon Olariu cari în cuvinte cuvioase și-au luat adio dela fostul lor coleg.

Transmitem îndureratelor familii sincerile noastre condolițe iar pe coi morți Dumnezeu să-i odihnească în pace.

— **Doi martiri.** La începutul acestei luni s'au împlinit 11 ani de când hoardele bolșevici de sub comanda ofițerului ungar Werböczy au ridicat în miez de noapte din locuințele lor pacinice pe neînfricoșajii noștri luptători naționali *Dr. Ioan Ciordaș* și *Dr. Ioan Bolcoș* din Beiuș și transportându-i în comuna Lunca din apropiere, i-au ucis în cel mai barbar mod, mutilându-i cum nu s'a mai pomenit în istoria secolului al XX-lea.

Brațele lor vânjoase au fost tăiate cu săcurea, ochii seoși cu furculița și zeci de împunsături s'au văzut pe corpul lor. Întreg barbarismul asiatic al ungarilor s'a năpădit pe corpul acestor doi români reînfricați, cari în chinurile cele mai grozave, au fost îngropați de vii într'o grădină a unui locuitor din Lunca.

An de an cetățenii și elevii Beiușului au comemorat cu un deosebit fast martirajul acestor doi martiri ai neamului nostru. Așa și în anul acesta bunii români din Beiuș și-au înălțat ruga lor pentru odihna sufletului scumpilor noștri Ciordaș și Bolcaș.

Ne închinăm și noi cu suflet înduioșat în fața memoriei Lor și înălțăm o rugă ferbinte pentru odihna sufletelor lor în lăcașurile dreptilor.

— **Adunarea învățătorilor.** Corpul didactic primar din jud. Sălaj a ținut în Zălată, la 23 Martie a. c. o adunare extraordinară în care s'a discutat salarizarea, cu aplicarea legii de armonizare, asigurarea unui minim de existență corespunzător pentru învățătorii începători și numirile în învățământ. Cererile fiind îndreptățite, trebuie să fie luate în considerare de către factorii în drept.

— **O trupă** a Teatrului de Vest din Oradea-Mare a dat în orașul nostru o reprezentație foarte reușită în ziua de 2 Aprilie seara. S'a jucat piesă: Omul care a văzut moartea

de V. Eftimiu. A luat parte un public neobiceiuit de nimer s pentru orașul nostru. Oare să fie semn de venirea unor vremuri mai bune?

— **Inspecții.** Școlile secundare din localitate au fost inspectate în ultimul timp de dl. Insp. Gen. Alex Pteancu și dl. Insp. școl. A. Cosma, cari s'au arătat mulțumiți de cele constatate.

— **Cununie.** Dșoara *Irina Ghiurițan* înv. și dl. *Valeriu Mateiu* își vor celebra cununia la 27 Aprilie a. c. în biserica ort. din Unguraș. Transmitem tânerei perechi sincerile noastre felicitări.

— **Examenul de definiții** a învățătorilor din județul nostru s'a ținut în Oradea la 1 și zilele următoare a lunii Aprilie. Regretăm, că nu putem da informațiuni, deoarece n'am primit nici o știre despre el. Rugăm din nou pe toți președinții acestei reviste să ne informeze asupra tuturor evenimentelor de interes școlar și cultural, ca și noi să ne putem servi cât mai bine cetitorii.

— **Situația școalelor românești în Serbia.** Școale românești propriu zise nu mai există nici în Banatul jugoslav, toate școalele fiind de stat. În satele, unde se mai menține vechiul dascăl român acestuia i se mai permite să explice și în românește copiilor lecțiunile. Cei mai mulți sunt înlocuiți de sârbi. Ba până și cu ruși vrangheliști.

Despre vre-o executare, măcar parțială a convenției școlare Romano-Jugoslave nici pomeneala.

În asemenea împrejurări nivelul cultural al românului din Banatul străinăt scade văzând cu ochii. El în școală, în loc să-și însușească cel puțin cunoștințele elementare, de a-bea are timp, — în cei 6 ani de școală primară, — să învețe ceva sârbește.

— **La Blaj,** cel dintâiu și mai vechiu centru de cultură națională pentru Românii din Transilvania, se fac pregătiri mari pentru serbările jubilar ale școalelor de-acolo. În colțul de către Mitropolie al pieții se va constui un pavilion mare, care să servească mai târziu drept Casă culturală a Blajului.

— **Petrecere în Zălau.** Societatea culturală „Sălăgeana“, a studenților univ. din Cluj, aranjează în ziua de 22 Aprilie a. c. (a treia zi de Paști) ora 9 seara o petrecere în sala teatrului orașănesc din Zălau, precedată de un program artistic, care se va executa la ora 4 p. m. Venitul curat este destinat pentru bustul marelui Simion Bărnuțiu, care se va desvâli în ziua de 28 Mai a. c. în Șimleu.

— **Birou de informațiuni în București.** Dl. Iuliu Crișan subdir. la Min. Instr. în pensie, ne încunoștințează, că a deschis un birou de informațiuni în București, Str. Nistru No. 8, care va sta la dispoziția tuturor, cari au chestiuni de rezolvat în București, contra unei remunerații modeste.

PARTEA OFICIALĂ

In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiincios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

Nr. 781—1930. — Zălau, la 12 Martie 1930. — *Instrucțiuni la sistemizarea posturilor noi.* — În legătură cu ordinul nostru No. 2634—1930, publicat în revista oficială Școala Noastră No. 17—18 din anul 1926 comunicăm mai jos în copie Ord. On. Directorat Ministerial Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj. No. 7174—1930 spre conformare. România Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj No. 7174—1930, Cluj 27 Februarie 1930. Domnule Revizor, Mereu ne sosesc petiții dela Revizoratele sau Comitetele școlare și școale primare pentru înființarea de școale, și noi posturi de învățători, în care nu țin seamă de condițiunile puse și de termenul fixat de Artic. 117 din Regulamentul pentru aplicarea Legii Învățământului primar al Statului. Aceste propuneri necomplete sau făcute în afară de termen pe lângă că, nu se pot rezolvi, mai îngreunează munca noastră și ne silește la o muncă zadarnică atunci, când și altfel avem de rezolvit atâtea probleme. În art. de mai sus se spune clar că, înființarea de școală și noi posturi de învățători se decide de onoratul Minister al Instrucțiunii și al cultelor, unde vor fi înaintate actele necesare până la data de 1 Junie. Ministerul apoi întocmește tabloul definitiv al noilor creațiuni, conform art. 164 din lege. Deoarece Legea trebuie respectată și pentru ca să putem introduce un sistem uniform în toate chestiunile similare; Vă rugăm, să binevoiți a dispune că, până la sfârșitul lunei Aprilie a fiecărui an să ne sosească Tabloul de noile creațiuni școlare pentru anul școlar ce urmează. Tabloul va consta din două părți, prima

despre înființarea de școală nouă, și a doua: înființarea de posturi noi. Fiecare poziție din tablou va fi motivată și dovedită cu acte, din care să reiasă următoarele: 1. Tabloul nominal al elevilor din comună dintre 7—16 ani obligați la școală, adică: 5—7 ani, când e vorba de grădina de copii mici. Trecând o rubrică în tablou, din care se poate vedea distanța dela școală în Km-trii, dela care locuiește elevul. 2. Câte posturi i-și are școală? Dacă în comună există mai multe școli, numărul posturilor la fiecare, și cum a fost impopulată fiecare școală în anul școlar prezent. 4. Cum s'a îngrijit despre așezarea școlii? Dacă comuna sau o alta Autoritate și-a luat obligațiunea pentru așezarea ei, pentru mobilierul necesar și cheltuielile materiale? 5. Ce sarcini vor cădea asupra Staului cu noua creațiune solicitată? 6. Alte eventuale dovezi și motive, cari sprijinesc incuviințarea cererii și în fine: 7. Hotărârea Comitetului școlar, Procesul Verbal în copie. Cererile bine motivate în decursul luni Maiu le vom înainta Onoratului Minister, cu propunerile noastre. Acelor cereri din cari vor lipsi datele acestea nu le vom putea da curs. Director Ministerial Indescifrabil, Inspector șef. Dr. E. Orban.

No. 803—1930 — Zălau, la 26 Martie 1930. — *Examenul de înaintare la grad II.* — În conformitate cu ordinul Onor. Directorat Ministerial Cluj, No. 7408 1930, comunicăm în copie decizia No. 27800 din 24 Februarie 1930, cu privire la examenul de înaintare pe loc gr. II. al învățătorilor cu 3 ani de funcționare cu titlul definitiv, care va avea loc cu începerea dela 1 Martie 1931; punând în vedere învățătorilor cari indeplinesc condițiunile cerute de art. 119 din lege să facă în termen legal cererea spre a li se putea face inspecțiia specială. Copia: după deciziunea No. 27.800 din 24 Februarie 1930. Deciziune. Noi Ministru Secretar de Stat la departamentul Instrucțiunii Publice și al Cultelor, Având în vedere dispozițiunile art. 119 din legea învățământului primar. Decidem: Art. I. Exemenul de înaintare pe loc la gr. II. al membrilor corpului didactic primar, cu 3 ani de funcționare cu titlul definitiv, se va ținea cu începerea dela 1 Martie 1931. Pentru a fi înscriși a depune acest examen, doritorii vor face cereri cu cel puțin un an înainte, la Directoratele regionale pentru

a li se face inspecția specială cerută de lege. Nota inspecției speciale formând prima medie parțială eliminatorie a examenului. Candidații vor trebui să dovedească că pedepsele ce nu au fost prescrise. Examenul constă din două probe scrise, una cu subiect pedagogic sau din Istoria literaturii române, iar a doua cu subiect pedagogic sau științific în legătură cu mediul în cari trăiesc învățătorii; o probă orală asupra lucrării «Educației voinței» de Jules Payot în traducere de D-I Nicolae Pandelea, și o probă de practică pedagogică cu elevii din ultimii trei ani ai școlii primare. Fiecare din acestea 3 probe este eliminatorie. Numai candidații cari vor obține media 7,50 la fiecare probă, vor fi admiși. Art. II. și ultimul. D-I Director al învățământului primar, este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentei deciziuni. Dată astăzi, 24 Februarie 1930. Ministru N. Costăchescu.

No. 1113—1930. — *Taxa de consemnare pentru efectele depuse la Casa de Depuneri.* — Comunicăm mai jos în copie Ord. On. Ministerial No. 9725—1930. În baza ordinului On. Dir. Minister al Instrucțiunii No. 3605—1930. Avem onoare a Vă face cunoscut, că în conformitate cu dispozițiunile luate de către Casa de Depuneri No. 1736—1930 cu începere dela 1 Ianuarie 1930 se percepe o taxă de consemnare de lei 1.80 la mie pe an, pentru depozitele în efecte, acte și orice alte obiecte aflate în conservarea acelei case. Taxa se plătește atunci când se cere restituirea depozitului. De această taxă sunt scutite numai garanțiile definitive ale contabililor și acelea pentru executarea de contracte încheiate cu Statul. Inspector Șef. V. Seni.

No. 1113—1930. — Zălau, la 19 Martie 1930. — *Se interzice afișarea portretelor Ministrilor în școli* — Comunicăm mai jos în copie ord. On. Minister al Instrucțiunii No. 27880—1930 spre conformare. — Ordin Circular 8580—1930 Direcțiunea Minister Domnule Director, În baza ordinului primit dela d-I Secretar General Dr. Al. Borza cu No. 27880—1930. Vă facem cunoscut, că Ministerul fiind solicitat din diferite părți pentru a da incuviințarea de a pune în cancelariile școlilor portretul Ministerului Instrucțiunii Publice și al Artelor, dorința actualului Ministru este de a curma acest sistem, care poate fi dăunător educațiunii școlare. În cancelariile școlii se vor pune

portretele Majestății sale Regelui și a familiei Regale. Ar fi de dorit să se înființeze și o galerie de portrete ale foștilor profesori și directori dela școala respectivă precum și de ale cititorilor, cari din averea și munca lor proprie au contribuit la înălțarea școlilor. Șeful Serviciului Instr. și al cultelor V. Seni. Șeful secției A. Șerban.

No. 1172—1930. — Zălau, la 20 Martie 1930. — *Folosirea timbrelor speciale* — Comunicăm mai jos în copie ord. Onor. Minister al Instrucțiunii No. 38, 429—1930 spre conformare. România Ministrul Instrucțiunii Publice și al cultelor. Secretariatul General Secția Registraturei Generale și arhive No. 38429—1930, București 17 Martie 1930. Domnule Revizor. După cum a-ți fost încunoștințat din vreme, pe ziua de 1 Ianuarie 1930, a intrat în vigoare aplicarea legii Regiei autonome a P. T. T. În conformitate cu aceasta lege, corespondența oficială care, până la acea dată se făcea de oficiile P. T. T. pe cale de debitare a Ministerelor de care depindeau autoritățile respective, cu începere dela 1 Ianuarie 1930 trebuia să se facă prin aplicarea unui timbru special și după un anumit tarif special. Cassa autonomă a P. T. T. a îngăduit însă în vederea studiilor ce făcea, ca și dela 1 Ianuarie 1930, până la 1 April 1930 corespondența să se face tot ca și în trecut, pe cale de debitare. Cu începere însă dela 1 Aprilie 1930, legea intră în vigoare irevocabil și deci conform legii, corespondența va trebui francată cu timbru special și în conformitate cu tariful oficial. Deoarece însă, atât revizoratul cât și școlile primare n'au repartizat fondurile necesare, pentru procurarea timbrelor trebuincioase, Ministerul pe baza înțelegerii luată cu Direcția Căseii Autonome a P. T. T. a stabilit ca autoritățile școlare periferice, sa-și procure timbre pe baza de credit. Pentru procurarea timbrelor, se va proceda astfel: Atât Revizoratul cât și fiecare școală primară, își va procura timbrele speciale, trebuincioase dela oficiul poștal local, iar în localitățile unde nu sunt oficii postale, dela factorul poștal, în schimbul unei adeverințe de modelul următor:

ADEVERINȚĂ.

Subsemnatul _____ în calitate de _____
adeveresc, că am primit dela oficiul poștal din _____
(factorul poștal D-1 _____ —) următoarele timbre

speciale, pentru francarea corespondenței oficiale și a căror cost, urmează să fie trecut în contul No. 6. al Ministerului Instrucțiunii Publice și al Cultelor.

D-lui Revizor Școlar al Județului Sălaj...

_____	bucăți a	1	lei	total	_____
_____	«	«	2	«	_____
_____	«	«	3	«	_____
_____	«	«	4	«	_____
_____	«	«	6	«	_____
_____	«	«	10	«	_____

Total _____ bucăți. Total Lei _____ (în cifre și litere).

Data _____

L. S.

Predator,

Primitor.

Pentru controlul timbrelor întrebuițate se vor întocmi borderouri lunare, în care se vor trece situațiile zilnice de numărul plicurilor expediate, și valoarea timbrelor întrebuițate. Borderoul va fi de modelul următor:

Autoritatea _____

BORDEROU

de

situația timbrelor speciale, pentru francarea corespondenței oficiale în cursul lunii _____ 1930.

Data zilei	N-rul plicurilor expediate	Valoarea timbrelor aplicate	Valoarea timbrelor rămase în deposit la finele lunii

În condica de expediție a corespondenței se va nota pentru fiecare plic, valoarea timbrelor aplicate. Mesageriile, vor fi depuse la oficiul poștal sau în localitățile unde sunt oficii, factorului postal tot contra chitanță în contul No. 6 al Ministerului Instrucțiunii Publice și al cultelor.

Se atrage atenția tuturor celor ce mănuiesc aceste timbre speciale, că ele vor fi întrebuițate exclusiv, numai pentru

francarea corespondentei oficiale, cunoscând că cei ce se vor abate dela acestea se vor face pasibili de rigorile legii.

Pentru valoarea timbrului ce trebuie aplicat pe un plic, Vă veți conduce de prețurile fixate prin tariful special al Cassei Autonome a P. T. T. și care s'a înaintat din timp de Minister prin inspectoratele școlare regionale, cu ordinul No. 182662 din Decembrie 1929. P. Ministru Al. Borza Consilier Technic, G. Theodoru.

No. 1187—1930. — Zălau la 21 Martie 1930. — *Examenul de definitivat pentru învățătorii detașați.* — Comunicăm mai jos în copie ord. Onor. Minister al Instrucțiunii spre conformare. România. Ministeriul Instrucțiunii Inspectoratul Regiunii III. Cluj. No. 9301 1930 Cluj, la 10 Martie 1930. D-le Revizor, Avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul cu ordinul No. 32325—1930 a aprobat ca învățătorii cari urmează a se prezenta la examenul de definitivat din sesiunea acestui an, și cari funcționează ca detașați în regiunea D-voastră, să depună examenul acesta pe lângă comisiunile, la cari se vor repartiza și învățătorii titulari din cuprinsul acestei regiuni: dacă eventual se vor constitui comisiunii pe Județe acești învățători se vor înscrie la Comisia respectivă, din Județul unde sunt detașați. Veți binevoi a dispune să se comunice celor în drept. Director Ministerial Indescifrabil, Inspector șef, Dr. E. Orban.

Nr. 1189—1930. — *Învățătorii ajutori nu au dreptul la gradație.* — Comunicăm mai jos în copie Ord. On. Minister spre conformare. «România Directoratul Ministerial IV. Serviciul Învățământului și al Cultelor. Cluj No. 9283—1930. Cluj, la 10 Martie 1930. Domnule Revizor, Onoratul Minister cu ordinul No. 22589—1930 dispune: Intrucât din partea mai multor revizorate, s'au înaintat la Minister cereri de învățători ajutori, numiți pe baza art. 121—122 din actuala lege a învățământului primar, pentru a li se acorda gradații de vechime, avem onoare a Vă aduce la cunoștință că Ministerul a dispus ca învățătorii ajutori numiți pe baza art. 121—122 din legea învățământului primar, nu au dreptul la gradații, orice vechime ar avea, fiind că ei snt considerați ca suplinitori conform art. 115 din lege, dar au dreptul de a se prezenta la examenul de capacitate, după un an de funcțiune cu

acest titlu. Numai învățătorii ajutari cu titlul provizoriu nu-miți pe baza legii vechi, au dreptul la gradații. Binevoii a lua notă și a comunica organelor de sub ordine. p. Director Ministerial Indescifrabil, Inspector Șef. Indescifrabil.

No. 1412—1930. — Zălau, la 29 Martie 1930. — *Lipsurile dela catedre nemotivate a corpului didactic.* — Comunicăm mai jos în copie ord. On. Directorat Ministerial spre strictă conformare. Totdeodată punem în vedere direcțiunilor școlare, că în raportul care însoțește cererea de concediu să precizeze cu date concediile și absențele avute de prezent dela începutul anului școlar. România Directoratul Ministerial Serviciul Invățământului și al cultelor. Cluj la 25 Martie 1930. No. 12154—1930, Domnule Revizor, Vă rugăm să puneți în vedere Direcțiunilor Școalelor primare de Stat că, odată cu înaintarea statelor de leafă se raporteze și despre lipsurile nemotivate ale membrilor corpului didactic de pe luna precedentă. Dacă ulterior se va constata că, înconjurând adevărul, vor fi amenajați cu reținerea pe zilele cât au lipsit nemotivat colegii lor. La școalele cu un singur învățător va confirma pe raportul învățătorului Președintele Comitetului școlar cum că învățătorul școlii n'a avut absențe nemotivate. Când unul dintre învățătorii școlii a cerut concediu care trebuie înaintat prin Direcțiunea școlii și Revizorat, se va aminti în raport dacă nu a sosit aprobarea. Pentru toate absențele nemotivate Revizoratul școlar va face în state reținerile cuvenite. Pentru orice abatere Direcțiunile școlare și Revizoratul școlar este făcut direct răspunzător. Căci de foarte mulțiori i-a cunoștința despre învățătorii cari părăsesc postul fără să propună sancțiunii. Director Ministerial Indescifrabil, Inspector Șef, Eugen Albu.

No. 1584—1930. — Zălau, la 4 Aprilie 1930. — *Inspectie specială* pentru înaintare la grad 1 a inv. încadrați prin legea specială pe 1 Septembrie 1924. Comunicăm mai jos în copie ord. On. Directorat Ministerial Cluj spre conformare. România Directoratul Ministerial IV. Serviciul instrucțiunii și al Cultelor Cluj, 12102—1930. Cluj, la 20 Martie 1930 Domnule Revizor, Onoratul Minister cu Ordinul No. 14743 dispune următoarele: Ca răspuns la raportul fostei regiuni școlare IV. Sibiu No. 23561—1929, privitor la înaintarea la gr. I. a învăță-

torilor din Județul Târnava Mare, încadrați prin legea specială pe 1 Septembrie 1924, avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul în urma avizului Consiliului de inspectori generali, No. 510 din 6 Martie 1930, a dispus ca inspecția specială pentru înaintarea la gr. I. a acestor învățători, să se facă după împlinirea stagiului dela ultima încadrare. Binevoii a comunica celor în drept. Director Ministerial Iencica C. Inspector șef Dr. E. Orban.

No. 1582—1930. — Zălau, la 5 Aprilie 1930. — *Inițierea Comisiei medicale regionale* — Comunicăm în copie ord. On. Directorat Ministerial spre conformare. România Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj No. 11876—1930. Cluj, la 31 Martie 1930. Dămnule Revizor, Cu ordinul No. 35970—1930, Onoratul Minister a aprobat funcționarea unei Comisii medicale pentru membrii corpului didactic din cuprinsul acestui directorat. Pentru examenul medical, care se va face la Clinica medicala din Cluj, fiecare membru al corpului didactic va plăti suma de 200 Lei conform deciziei No. 30336—1929. Vă rugăm să aduceți aceasta la cunoștința corpului didactic, punându-i în vedere că, cei cari cer prelungire de concediu, sau cei cari sunt de prea mult timp în concediu vor fi chemați la Comisia medicală din Cluj, și numai după ce se va da aviz favorabil li se va aproba concediul. In fiecare caz când este nevoie de cercetarea Comisiei medicale ne veți face cunoscut. Primul grup va fi chemat pe ziua de 10 Aprilie ora 11 a. m. Vom face și comunicări personale. Director Ministerial Seni. Inspector șef. Iencica C.

No. 1550—1930. — Zălau, la 9 Aprilie 1930. — *Plantarea terenurilor sterile*. — Comunicăm mai jos în copie apelul primit dela Casa pădurilor Cluj, spre conformare. Casa pădurilor Direcțiunea XI Regionala Silvică Cluj. Serviciul plantațiilor No. 4717—1930, luna Aprilie ziua 7, Dos. 6. La răspuns se va arăta numărul și serviciul. Revizoratului școlar al Județului Sălaj, Zălau. Este destul de cunoscută tuturor situația terenurilor sterile, cari sunt în suprafețe imense de mii de hectare și cari pe lângă că nu produc nimic, dar cele mai multe sunt un permanent pericol pentru proprietățile vecine, căii de comunicații etc. căci în timpul ploilor se formează

torenții ce distrug totul în calea lor. Țările vecine de mult au luat temeinic măsuri pentru corectarea acestor torenți și împădurirea lor, făcând din locuri absolut neproductive terenuri, ce azi aduc venituri importante. La noi încă s'au început lucrări frumoase, dar mentalitatea de după războiu a unei mari părți din populație ne face să stăm pe loc, deoarece nu dau concursul necesar unor asemenea lucrări sau și ceace se face de cătră stat sau comune, se distruge de cătră locuitori prin pășunatul abuziv etc. Statul nu poate face sacrificiile de împădurirea sterilelor al căror proprietar nu este, căci ar urma sa cheltuiască sute de miliarde. Speranța este în proprietarul sterilelor, statul făcând marele sacrificiu că vine și dă pueți în mod gratuit cu garanție că pueții nu vor fi distruși, ci utilizați cu folos real. În acest scop prin organele silvice au luat ființă o sumă de pepiniere pentru creșterea pueților. De asemeni a luat măsuri ca prin mijloacele ce le pot căpăta să procedeze și la împăduriri pe sterile. O alta măsură pe care a luat-o este ca în fiecare an și în fiecare localitate să se serbeze ziua arborelui în care să se planteze cu un oarecare tost un număr oarecare de arbori, la care să asiste toți copiii comunelor aducându-se prin acestea pe lângă un folos material și un folos de ordin, moral căutându-se a se infiltra în populație și mai ales în generația tânăra dragostea de arborele, care este o binefacere pentru om și fără care aceasta din urmă nu ar putea trăi. Față de toate acestea și față de dispozițiunile date de Ministerul Instrucțiunii Publice în anii trecuți Vă rugăm a da ordin D-voastră tuturor organelor subalterne, cari sunt elementele cele mai luminate din comunele noastre rurale și de la cari, elemente așteptă mult în ce privește educația poporului, ca să ia contact cu organele silvice și să se stăruiască ca prin serbări și prin lucrul efectiv al locuitorilor să se ajungă la scopul dorit: plantarea sterilelor, plantarea șeselelor etc. În acest scop organele silvice vor căuta a pune la dispoziție pueții în mod gratuit. Pe lângă aceasta vom, că în fiecare centru mai important să se înființeze câte o pepinieră, care am dori să fie sub îngrijirea organelor D-voastră subalterne, așa cum era sub dominația maghiară, deoarece credem că vom avea mai bune rezultate. Noi de asemeni ne vom strădui pentru a pune la dispoziție semințele necesare cum și a da instrucțiuni

acolo unde nu se cunosc. De necesitatea acestor măsuri sunt convinse organele noastre cele mai înalte de stat, căci azi există depusă în parlament o lege care va permite să se ia chiar măsuri de constrângere contra celor lipsiți de bunăvoință. Sperăm, că dacă vom putea merge pe această cale și vom putea reuși a lucra fără mijloacele de constângere amintite, meritul ne va fi cu mult mai important. — Director, Indescifrabil. Șeful Serviciului, Indescifrabil.

No. 1683—1930. — Zălau, la 14 Aprilie 1930. — *Vechile carnete pe C. F. R. prelungite.* — Conform ordinului Onor. Minister al Instrucțiunii No. 45.366—1930, vechile carnete pe C. F. R. sunt prelungite până la data de 1 Maiu a. c.

Revizor școlar, D. MĂRGINEANU.

Asociația Învățătorilor din jud. Sălaj.

No. 12—1930.

BCU Cluj / Central Library Cluj

Circular

către membrii corp. did. prim. din jud. Sălaj.

Vă atragem atenția dlor colegi asupra adresei de mai jos a „Asoc. Inv. Transilvăneni“, și Vă rugăm ca să sprijiniți acțiunea „Asoc. gen. a inv. din România“, grăbind cu abonarea și trimiterea abonamentului pentru revista „Școala și Viața“, al cărei preț este 150 lei pe un an. (Bedația și Administrația: București, Strada Latină No. 10).

Numerii de probă ce ne-au sosit s'au împărțit deja.

„Asociația Învățătorilor din Ardeal, Crișana și Maramureș. No. 9—1930. Doamnă Președinte, Luând ființă „Asociația Generală a membrilor corp. did. primar din România“ fără îndoială, că un organ de publicitate (revistă) central al acestei Asociații — se impune“.

„In acest scop am sistat apariția revistei „Învățătorul“, pentru ca toate forțele și toate abonamentele sa fie concentrate în jurul revistei dela centrul Asociației Generale“.

„E datorია noastră a tuturor să sprijinim apariția și ființa revistei Asoc. Gen. a corp. did. primar din România, căci fără un astfel de organ afirmarea noastră și lupta ce trebuie să se ducă pentru justele revendicări e imposibilă“.

„Vă rugăm deci Dle Președinte să binevoiți a lua măsuri să se întocmească un tablou cu adresa exactă a tuturor învățătorilor din Secția ce cu onoare o conduceți. Acest tablou va fi trimis direct la București pe adresa dlui V. Ţoni, președintele Asoc. Gen. înv Str. Latină No. 10, ca astfel să se poată expedia la adresa fiecărui învățător revista Asoc. Generale a cărei prim număr deja a și apărut, Cluj, la 12 Februarie 1930. Andrei Pora președinte. G. Almășian secretar general“.

Șimleu, la 16 Februarie 1930.

Președinte,
(ss) SIMION OROS.

Secretar,
(ss) VALERIA LOBONȚIU.

No. 18—1930.

Convocare.

În conformitate cu Art. 24 al. 2 din Statute, rog pe membrii Comitetului Central, ca să binevoiască a se întruni în ședință ordinară, în *Zălau*, școala prim. de stat, în ziua de 26 April a. c. ora 9 fix a. m. având la

ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea.
2. Raportul prezidial.
3. Fixarea problemelor pentru ședințele de primăvară a subsecțiilor.
4. Chestiuni curente.
5. Închiderea.

Șimleu, la 6 Aprilie 1930.

SIMION OROS,
președinte.

Iniințarea unui cor al învățătorilor.

Arta este podoaba sufletului și se numără între factorii esențiali educativi. Și între toate aceste primul loc îl ocupă *muzica* (cântarea), pentru că ea este cea mai spontană, cea mai naturală.

Dacă vom urmări copilul chiar dela primul an al vieții lui, vom observa, că el practică muzica în mod instinctiv. În consecință trebuie să-i dăm posibilitatea să se nutrească din aceasta armonie, căci aceea este o trebuință a naturii lui și contribuie mult la dezvoltarea sufletului.

Marele scriitor Tolstoi zice că, arta reunind pe oameni în acelaș sentiment, constituie un mijloc de asociere indispensabil vieții omenești.

Ca învățători, avem datoria să cultivăm muzica (cântarea) în școlile noastre, pentrucă influințăm prin ea asupra sufletului copilului, este cel mai eficace mijloc pentru a desvolta sentimente religioase, naționale și patriotice. În cântec se unesc muzica cu poezia, frumusețea naturii cu nobila poezie a muncii, prietenia, bucuria, nevinovăția. Prin cântec ne exprimăm plăcerea de a trăi, ori că ne face să uităm pentru moment mizeriile vieții.

Dar ca să putem realiza din muzică (cântări) progrese incontestabile în clasele noastre, trebuie s'o cultivăm mai întâi noi pentru noi, trebuie să facem cultul muzicii, să ne ocupăm serios de ea, și cu toată conștientizitatea.

În școlile normale de azi, mai mult ca altădată, se pune deosebit fond pe instrucțiunea muzicii, ca absolvenții să nu dea de obstacole în viață, ori aceste obstacole să fie cât se poate de reduse.

Învățătorii, cari au deosebitul dar de a fi măștrii de muzică (cântări) formează în comunele lor asociații de cântări, cu scopul, ca munca ce o depun se fie mai durabilă. Astfel se explică succesul multor serbări culturale.

Bazat pe aceste considerente, m'am gândit că, ar fi bine ca și noi, învățătorii, să ne formăm o „Asociație corală a inv. Sălăjeni“, în cadrele Asociației noastre.

La primul moment s'ar părea că, aceasta idee e prea exagerată, irealizabilă, dar dacă o vor analiza mai deaproape, vom afla ușor că, ea este posibilă. *Ne trebuie însă voință tare, voință de oțel, și dragostea nețărmurită față de frumos și artistic.*

Făcând aceasta inițiativă, deschid discuție asupra acestei idei și rog pe fiecare coleg și colegă să-și dea părerea în coloanele revistei noastre fără întârziere.

Amănunte într'un viitor articol, după ce voi cunoaște părerile colegilor.

Șimleu, 6 Aprilie 1930.

SIMION OROS,

președintele Asoc. Inv. Sălăjeni,
profesor de violină și dirigintele
corului Școlii norm. de fete —
Șimleu.

Proces-Verbal.

Luat în adunarea generală extraordinară a „Asociației Învățătorilor din jud. Sălaj” ținută în Zălau, (Școala primară de stat) în ziua de 23 Martie 1930.

Președinte: SIMION OROS.

Secretar: GAVRIL POP.

Prezenți: 200 învățori, învățătoare, apoi D-nii Dumitru Mărginean revivor școlar, Ioan Mango fost revivor, Dionisiu Maior profesor etc.

1. La oara 10 a. m. președintele d-l Simion Oros, salutând pe membrii întruniți, deschide ședința extraordinară arătând că, adunarea prezentă este urmarca nerespectării, neîmplinirii hotărârilor luate de Congresul corpului did. de toate gradele dela București în 6—8 Decembrie a. e. adecă ținerea și pe mai departe înafară de lege. Apoi prezintă problemele date spre discutare de prezidiul „Asociației Generale a Inv. din România” cu circularul No. 116—1930 și anume:

I. Intrarea în legalitate față de membrii corpului didactic în chestia coeficientului la gradația pe anul 1930.

II. Restituirea imediată a reținerilor forțate făcute de stat asupra salariilor noastre în anii 1928 și 1929.

III. Ridicarea până la minimum de existență omenească a salariului inițial al învățătorilor și profesorilor.

IV. În cazul unei noi amânări rechemarea congresului extraordinar.

Ad. 1. Spre știre.

2. Președintele pune în discuție problemele din program.

a) D-l Ioan Cleja — Carci, referent, în expozeul său bine documentat arată situația precară a învățătorilor din cauza mizeriei, retribuțiunii ce li-se dă de către stat, cu deosebire învățătorilor — profesorilor începători, cari nici minimumul de existență nu-lau. Face comparație între munca ce se pretinde și se face de către învățători și a altor slujbași ai statului cu mari retribuțiuni, dar cu pregătiri mai inferioare, și un teren de muncă mai îngust ca al învățătorului.

D-l Gheorghe Iancu -- Carci, cere o nouă încadrare a învățătorilor, după munca ce depun.

D-l Teodor Rotar, propune să se ceară sporul de zonă pentru toți învățătorii din jud. dela graniță fără considerare că sunt ori nu din județul respectiv, fiindcă munca depusă și de unul și de altul este egală.

D-l Dumitru Vlășie — Cosniciul de sus, constată că nu suntem solidari în acțiunea de a interveni energic la guvern pentru revindcarea dolcanțelor noastre juste. Crede de bine să se facă o demonstrație culturală între cadrele bunei-cuviințe ca să nu putem fi socotiți drept „bolșevici“.

D-l Grigorie Rusu — Cig, cere lămuriri dacă e cazul ca învățătorii să treacă cu pretensiunile lor juste la contencios.

b) Problema dela p. II. o prezintă D-l Ioan Știrbu — Bucium.

În expunerea s'a arătat care este diferența dintre salariul ce primește un învățător acum și între acela ce ar trebui să-l primească în baza legii de armonizare a salariilor promulgată în anul 1927. Ținerca înafară de prevederile acestei legi este ilegalitate și aceasta procedare ilegală, corpul didactic nu o poate tolera, căci membrii acestui corp. did. sunt păgubiți cu sume enorme.

D-na Luiza Grama — Carei, cere un ajutor mai cinstit pentru familie.

D-l Vlășie, cere a se stabili anumite sume ca ajutor familiar pentru toți copiii.

D-l Andreiu Sabo — Acăș, arătând greua situație a învăț. cere, ca organele în drept să ia în considerare situația familiară a fiecăruia și amăsurat lipsurilor să se dea ajutorul familiar.

c) D-l Vasile Vălean — Vezendiu, referentul problemei dela p. III. arată greutățile cu cari se luptă învățătorii începători, cerând o retribuție cuvenită pentru aceștia precum și asigurarea tuturor drepturilor ale învăț. și prof. începători.

D-l Ioan Știrbu, cere înaintarea în grad în mod automat fără a se lua în seamă dacă a făcut învățătorul școala normală tip 8 ani s'au 6 ani.

D-l Vasile Iluțiu — Ciocmani; vorbește de o solidaritate reală și nu de cea manifestată numai prin oratorii, căci numai așa învățătorii își vor putea dobândi recunoașterea drepturilor lor legale.

D-l Gheorghe Iancu, arată starca miseră a învățătorilor tineri din cauza lipsei de salariu suficient și cere un minimum de existență de 5000 lei lunar, pe anul 1930.

d) D-l Petre Popescu — Camăr, ca referent al problemei dela p. IV. în expunerea s'a face o scurtă reasumare a vorbirilor anterioare, apoi propune adunării gen. extraordinare, moțiunea, care după primire să fie înaintată celor în drept.

Ad. 2. Ca urmare a discuțiilor asupra celor patru probleme din ordinea de zi, adunarea generală î-și însușește și primește pentru a fi înaintată celor în drept, ca desideratele ș'ale cuprinse în, următoarea:

M O Ţ I U N E.

Membrii Asociației Învățătorilor din jud. Sălaj, întruniți în adunarea generală extraordinară, în baza Circularului No. 116—1930 al „Asociației Gon. a învățătorilor din România“, astăzi 23 Martie 1930, în Zălau, examinând situația vexatorie și adânc injustă creată acestui Corp Didactic, prin lăsarea noastră afară de lege (nerespectarea legii de armonizare) și care fapt constituie un adevărat atentat la strictul necesar pentru existența omenească, în următoarele și în unanimitate

D E C I D :

Să se ceară congerie Guvernului, Primului Ministru și Ministrului de Instrucție:

Ad. I. Salarizarea membrilor Corpului didactic să se facă conform legii armonizării, care să se aplice imediat și pentru ei ca și pentru ceilalți salariați ai Statului. Gradațiile corp. did. să fie parte integrantă din salariu, aplicându-li se acelaș coeficient ca și la salariile de bază, potrivit Art. 17 din legea armonizării. Coeficientul la gradații pentru anul financiar 1930. să fie egal cu cel acordat ofițerilor și magistraților. Gradațiile să se dea cu data scadenței și nu dela începutul anului bugetar.

Ad. II. Salarizarea membrilor Corpului did. primar să se facă în conformitate cu legea de armonizare, care să se aplice imediat, cu putere retroactivă și pentru anii 1928 și 1929, restituindu-se membrilor corpului did. sumele reținute forțat de stat pe ani amintiți. Aceasta sumă să fie recunoscută de stat ca datorie contractată corpului did dându-se ulterior pe măsura posibilităților bugetare a statului, care sumă cifrată se ridică la corpul did. la 630 milioane lei.

Ad. III. a) Învățătorul să fie numit în învățământ cu titlu definitiv, absolvând școala normală tip. 8 ani.

b) Corpul did. de toate gradele să fie asimilat corpului ofițeresc în privința salarizării și anume:

1. Inv. primar definitiv, cu sublocotenentul,
2. " " " grad. II. cu locotenentul,
3. " " " " I. cu căpitanul,

4. Profesorii secundari și membrii din controlul învățământului prim. cu ofițerii superiori.

c) Plata salariilor să se facă pe carnet într'o zi fixă, la începutul lunii, lunar, dela percepțiile din sediul plasei.

d) Pentru anul 1930, să se aprobe și ordonanțe pentru învățătorii începători ca minimum de existență omenească, 5000 lei lunar.

Ad. IV. Sub sancțiunea ca, în caz de refuz sau a unei

noi anăunări, dau deplină autorizație atât centrului județean al Asoc. Inv. cât și Prezidiului Federat București ca să ia toate măsurile diclate de împrejurări și să aducă hotărârile ce se vor afla de bine, eventual rechemarea congresului extraordinar cu care ocazie vom începe o energică campanie pentru respectarea drepturilor noastre sfinte, campanie la care se vor alătura toate Asociațiile federalizate prin ilegalitatea de astăzi.

Totodată membrii acestei Asociații asigură pe destoinicul și neobositul Domn Președinte al lor, cât și Comitetul Central din București că, vor continua alătura de ceilalți colegi din întreaga țară, la nevoie chiar prin orice mijloace de luptă pentru ca Guvernul să intre în legalitate satisfăcând dreptele cereri ale dascălimei.

3. D-l Vasile Iluțiu propune ca la eventualul congres al corp. did. ce va fi convocat la București să fie reprezentați învățătorii tineri din jud. Sălaj, prin o delegație de cel puțin trei membrii.

D-l Vasile Văloan cere ca membrii în delegația pentru congres să se aleagă aici în adunare.

Ad. 3 Adunarea generală extraordinară ia act de propunerile făcute și alege pentru eventualul congres al corp. did. la București pe D-nii Simion Oros președinte, Ioan Cleja — Carei și Vasile Iluțiu — Ciocmani.

4. D-l Nicolae Căprar — Horoat, în legătură cu apărarea drepturilor noastre dascălești află de bine, ca la viitoarele alegeri electorale, învățătorimea să pășească în luptă cu lista sa proprie, — fără nici un colorit politic. Are nădejdea că numai așa, învățătorii parlamentari vor putea susține mai eficace problema jusetelor doleanțe ale corpului didactic.

D-l Dumitru Ilea — Jibou, arată atitudinea românească a învățătorilor pe timpul stăpânirii trecute, îndurând adevărat martiraj pentru aceasta, apoi atitudinea lor ca eroi în războiul pentru întregirea neamului, pe urmă activitatea de după război în marea ofensivă culturală pentru refacerea și întărirea țării întregite. Cere ca cei în drept să deie toată atențiunea acestui corp did. pășind în legalitate față de el, aplicând întocmai legea de armonizare a salariilor.

Ad. 4. Se ia spre știre.

5. Președinte prezintă adunării gen. extraordinare revista „Asociației Generale a Inv. din București” cu titlul „Școala și Viața” și cere tot sprijinul membr. pentru susținerea acestei rev.

Pe urmă încredințează verificarea prezentului proces verbal D-lor Ambroziu Pop și Dumitru Oros și la ora 12 a. m. ridică ședința.

D. C. M. S.

Preș. (ss) S. OROS. Secr. (ss) G. POP. Citit și verificat de noi. (ss) AMBROZIU POP. (ss) DUMITRU OROS.